Shakespeare, William
Kupec benátsky

# Divadelná knižnica.

Vydáva

Slovenský Spevokol v Turč. Sv. Martine.

Sväzok XIII.

# Kupec benátsky.

Od **Williama Shakespearea.**

Preložil **Ondrej Kalina.**

Odtisk zo Slovenských Pohľadov 1908.

V TURČIANSKOM SV. MARTINE.

Tlačou a nákladom Kníhtlačiarskeho účastinárskeho spolku.

1908.

# Divadelná knižnica.

Vydáva

Slovenský Spevokol v Turč. Sv. Martine.

Sväzok XIII.

# Kupec benátsky.

Od **Williama Shakespearea.**

Preložil **Ondrej Kalina.**

Odtisk zo Slovenských Pohľadov 1908, č. 3.

V TURČIANSKOM SV. MARTINE.

Tlačou a nákladom Kníhtlačiarskeho účastinárskeho spolku

1908.

## OSOBY:

**Dóža benátsky,**
**Princ z Marokka,** } namluvači Porcie.
**Princ z Arragonie,** }
**Antonio,** kupec.
**Bassanio,** jeho príbuzný a priateľ.
**Solanio,** }
**Salarino,** } priatelia Antonia a Bassania.
**Graciano,** }
**Lorenco,** milovník Jessiky.
**Shylock,** Žid.
**Tubal,** Žid, jeho priateľ.
**Lancelot Gobbo,** sluha Shylockov.
**Starý Gobbo,** otec Lancelotov.
**Leonardo,** sluha Bassaniov.
**Baltazar,** } sluhovia Porcie.
**Stefano,** }
**Porcia,** bohatá dedička.
**Nerissa,** jej spoločnica.
**Jessika,** dcéra Shylockova.

Benátski senátori, úradníci súdneho dvora, strážnici, služebníci a iní sprievodčí.

Dej čiastočne v Benátkach, čiastočne v Belmonte, vonkovskom sídle Porcie.

# Prvé dejstvo.

## Výstup prvý.

Benátky. Ulica.

*Antonio, Salarino* a *Solanio* vystúpia.

*Antonio.* Ja vskutku neviem, čo tak smutný som:
mňa mrzí to; vy vravíte, i vás.
Jak ma to zašlo však, a odkiaľ to,
a z jakej látky, z čoho povstalo,
to teprv zvedieť mám.
A smútok takým hlupcom robí ma,
že zťažka len sám seba poznávam.

*Salarino.* Vašeho ducha zmieta oceán,
kde lode vaše, hrde okrýdlené,
jak páni vôd a prední mešťani,
jak okázalé mora divadlo,
kupčíkmi ohŕdajú malými,
čo zdravia ich a úctive sa klonia,
keď letia mimo na perutiach tkaných.

*Solanio.* Uverte, pane, kebych toľko mal
na kocke, lepšia citov mojich časť
s nádejou tam by bola. Stále bych
len trávu trhal, skúmajúc, kde vietor;
a hľadal v mappách prístav, náspy, rejdy;
okolnosť každá, ktorá budila by
strach vo mne o zisk, bez pochyby tiež
i zarmucovať by ma musela.

*Salarino.* Dych vlastný, chladiaci mi polievku,
zimnicou ovanul by ma, nech myslím,

čo víchor škodiť môže na mori.
Pieskových hodín videť nesmel bych,
síc hneď bych myslel na melčiny mora,
a zrel môj koráb v piesku ustrnúť,
kloniaci temä nïže klečí svých,
celujúc hrob svoj. Idúc do chrámu
a vidiac svätý stánok z kameňa,
či nemyslel bych na skaliská hneď,
o ktoré tknúť sa stačí útlej lodi,
by vysypala do vĺn tovar svoj,
hodvábom mojím stlala dmutie vĺn?
A slovom, teraz ešte majetok,
a hneď zas žiaden? Mám-li v mysli svej
mať oné myšlienky, a nemysleť,
že taká vec ma môže zarmútiť?
Však nemluvte mi: viem, že Antonio
je smutný, lebo myslí na obchod.

*Antonio.* Nie, verte: vďaka šťastiu mojemu,
nie jediná loď chráni poklad môj,
ni miesto jediné, svoj majetok
nesverím zdaru roku jedného;
môj obchod nečiní mňa smutným.

*Salarino.* Tak tedy zaľúbený ste.

*Antonio.* Fuj, fuj!

*Salarino.* Ni zaľúbený? Tedy smutný ste,
poneváč nie ste veselým: i jedno
by bolo pre vás, smiať sa, skákať a riecť:
že plesáte, bo nie ste truchlivý.
Nuž, pri sám Janusovi dvojhlavom!
Príroda divné deti plodieva:
toť jeden stále žmúri očima
a chechce sa, jak škorec pri gajdoch.
Tak kysle bude druhý hľadeť zas,
že nevycerí zubov, keby hneď
prisahal Nestor, žart že na smiech je.

*Solanio.* Tu prichádza váš statný príbuzný,
Bassanio, s Gracianom i Lorencom.
Nuž, s Bohom! včuľ vás v lepšej spoločnosti
necháme.

*Salarino.* Chcel som zostať, dokuď bych
vás rozveselil, predišli ma však
vzácnejší priatelia.

*Antonio.* Vy rovnež ste mi
vysoko vzácnymi. Ja tuším však,
že zve vás povinnosť, a preto vy
chápete príležitosť vzdialiť sa.

*Bassanio*, *Lorenco* a *Graciano* vystúpia.

*Salarino.* Pánovia milí, dobrý deň.
*Bassanio.* Pánovia, kedy sa zasmejeme zas?
Vás zriedka videť: tak to musí byť?
*Salarino.* Prijdeme časom, vzdať vám poklonu.

(Salarino a Solanio odídu.)

*Lorenco.* Poneváč našli ste už Antonia,
môj Bassanio, my opustíme vás;
k obedu, prosím, spomeňte si však,
kde sísť sa máme.
*Bassanio.* Mňa tam najdete.
*Graciano.* Vy nazeráte špatne, Antonio;
vy na svet príliš ohľad berete:
lež stráca ho, kto kupuje ho s trudom;
podivne zmenil ste sa, verte mi.
*Antonio.* Mne platí, Graciano, svet čo svet len:
je javiskom, kde každý zástoj hrá,
a môj je smutný.
*Graciano.* Radšej budem ja
hrať blázna, starnúť smiechom vesele;
nech srdce moje rozpaľuje víno,
než chladiť by ho malo vzdychanie.
Muž s teplou krvou drepeneť by mal,
jak dedek jeho, rytý v alabastre?
spať bdiaci? do žltačky upadnúť
od omrzlosti? Slyšte, Antonio:
milujem vás a láska mluví zo mňa:
sú ľudia, jimž sa sráža obličaj
a halí, jako rybník stojatý;
svojhlave ktorí mlčia, s úmyslom,
by odeli sa zdaním múdrosti,
vážnosti, hlbokého dômyslu;
jak riecť by chceli: „Som pán Oraculum,
keď otvorím rty, nech pes nešteká!“
O, milý Antonio, znám ľudí ja,
ichž považujú preto za múdrych,
že nemluvia nič; keby mluvili,
som istý, v zatracenie privedú
tých uši, ktorí slyšali by ich,
poneváč bláznom brata zvali by.
Lež o tom indy viacej poviem ti:
Ty nelov plačtivým tým vnadidlom
onoho blázna — mrienka, zdanie to. —
Poď, dobrý Lorenco. Nuž, s Bohom dotiaľ!
Kázanie svoje skončím po jedle.
*Lorenco.* Nuž dobre, na obed sa sídeme.
Ja musím tiež byť verným mudrcom,
Graciano k slovu nepripustí ma.

*Graciano.* Ba! za dva roky buď môj spoločník,
a nepoznáš viac hlasu vlastných úst.
*Antonio.* Tak, s Bohom! budem mluvka k vôli vám.
*Graciano.* Nu, vďaka ti! ja chválim mlčanie
len pri jazykoch udených a pannách.

(Graciano a Lorenco odídu.)

*Antonio.* Či hodno je to niečo?

*Bassanio.* Graciano hovorí nekonečne mnoho ničoho, viac než ktokoľvek v Benátkach. Jeho rozumné myšlienky sú, jako dve zrná pšeničné, skryté v merici pliev: musíte ich hľadať celý deň, než ich najdete; a keď ich máte, ony nie sú hodny hľadania.

*Antonio.* Tak jest; a včuľ mi recte, čo za slečna
to, k nejž ste sľúbil tajmo putovať,
a povedal, že dnes mi zjavíte to?

*Bassanio.* Vám není neznámo, môj Antonio,
jak veľmi vyčerpal som imanie své,
dom vedúc niečo okázalejší,
než slabé prostriedky mi stačily.
Však nenariekam včuľ, že zhatený
mi panský mrav ten; predná starosť má
je teraz čestne dlhov zbaviť sa,
do ktorých žitie, trochu márnotratné,
ma zamotalo. Vám som, Antonio,
povinen najviac, peniazmi i láskou,
a láska vaša je mi zárukou,
bych zdôveril sa s plány svými vám,
jak mienim dlhov svojich zhostiť sa.

*Antonio.* Bassanio, prosím, sdeľte mi to len;
a je-li to, jak konávate vždy,
cti primerano, buďte bezpečný:
svoj mešec, osobu, i vše čo zmôžem,
predložím ochotne vám k potrebe.

*Bassanio.* V školáckych časiech, keď som ztratil šíp,
súdruha jeho, letu stejného,
vylúčil som tou samou dráhou za ním,
len bedlivšie, abych našiel ho;
a oba vsadiac, oba našiel som.
Uvádzam tento príklad z detstva preto,
bo číra nevinnosť, čo sleduje.
Moc dlžen som vám, a čo dlžen som,
pochabe ztratil som; lež zkúste šíp
tou samou dráhou znovu vylúčiť,
ňouž prvý vylúčen, a trúfam si
sledovať cieľ, že oba najdeme,
alebo aspoň sadzbu poslednú
prinesiem nazpäť vám, a za prvú
ostanem vďačným dlžníkom.

*Antonio.* Vy znáte ma, a maríte len čas,
okolky činiac s mojou láskou k vám;
a bez otázky viac mi krivdíte,
v pochybnosť berúc moju ochotu,
než keby vše ste utratil, čo mám.
Nuž, recte mi len, čo mám učiniť,
čo zrobiť vládzem vaším vedomím:
i hotový som hneď; nuž mluvte len.

*Bassanio.* V Belmonte bohatá jest dedička,
je krásna, a čo ešte krásnejšie,
spanilých ctností: kdysi z očú jej
som prijal krásné, nemé posolstvo.
Jej meno Porcia: vzácnou nemenej je,
než dcéra Katonova, Porcia Bruta.
A šíry svet zná dobre cenu jej:
z všech končín štvoro vetrov prináša
k nej slávnych namluvačov. Jasný vlas
z jej spánkov splýva, jako rúna zlať;
kolchidským pobrežím to činí Belmont,
a mnohý Jason speje získať ju.
Ach! Antonio, len spôsob k tomu mať,
bych mohol s nimi slušne závodiť:
ja v srdci cítim, ktoré veští zdar,
že bez otázky musím šťastný byť!

*Antonio.* Ty znáš, že majetok môj na mori;
a nemám peňazí, ni tovaru,
bych sohnal summu hotovú: nuž, iď
a zkús, čo v Benátkach môj úver zmôže;
ten hoci do krajností napreme,
na výstroj do Belmontu k Porcii.
Iď, vyzvedaj sa hneď, to vôľa má,
kde dostať peniaze; a nádej mám,
že k mojej záruke nám dajú ich.

(Odídu.)

## Výstup druhý.

Belmont. Izba v dome Porcie.

*Porcia* a *Nerissa* vystúpia.

*Porcia.* Na moj' veru, Nerissa, moju malú osobu omrzel tento veliký svet.

*Nerissa.* To sa mohlo stať, milá slečna, keby miera vašich strastí bola zrovna tak hojnou, jako vašeho dobrého šťastia. A predsa, dľa všetkého, čo vidím, ten človek býva zrovna tak chorý, kto sa prílišne presycuje, jako kto v ničom nemá núdze. Není to tedy prostredným šťastím, keď je naše položenie u prostred: s prebytkom prvej prichádza šedivý vlas; dostatok žije dlhšie.

*Porcia.* Dobré prípovede, a dobre prednesené.

*Nerissa.* Dobre nasledované boly by ony lepšie.

*Porcia.* Keby konať bolo tak snadné, jako znať, čo je dobré konať, kaplice boly by bývaly kostolmi, a chatrče biednych ľudí kniežacími palácmi. To je dobrý kňaz, ktorý nasleduje vlastných napomenutí: snadnejšie budem ponaučovať dvadsiatich, jako by sme mali dobre konať, než bych bola jednou z tých dvatsiatich a nasledovala vlastného poučovania. Mozog môže vymýšľať zákony pre krv; ale horúca letora preskočí chladné pravidlo. Šialenosť, mladosť je takým zajacom, že sa prešmykne čez siete dobrej rady, mrzáka. Lež mudrovanie toto není spôsob k tomu, abych si zvolila manžela. O, to slovo „voliť!“ Nemôžem si voliť, koho bych chcela; ani zavrhnúť, koho si neprajem: takto poviazaná je vôľa žijúcej dcéry vôľou mrtvého otca. — Není to kruté, Nerissa, že si muža nemôžem ani zvoliť, ani zavrhnúť ho?

*Nerissa.* Váš otec býval vždy ctnostný, a zbožní ľudia mávajú pri smrti dobré vnuknutie: a preto lutriu, ktorú on vymyslel s týmito troma skríňkami zo zlata, striebra a slova, — z nichž kto uhádne jeho mienku, vás dostane, — bez pochyby nikto prave nepotrafí, krome kto vás bude prave milovať. Avšak koľko teploty je vo vašej náklonnosti oproti niektorému z týchto kniežacích namluvačov, ktorí už prišli?

*Porcia.* Prosím ťa, menuj ich radom: jako ich budeš menovať, ja ich popíšem; a podľa môjho popisu súď o mojej náklonnosti.

*Nerissa.* Najprv, je tu princ neapolitánsky.

*Porcia.* Áno, to je vskutku žrebec; lebo nehovorí o inom, len o svojom koni, a pokladá za veliký dôkaz svojeho nadania, že ho sám vie podkovať. Veľmi sa obávam, že jeho milostivá matka držala s kováčom.

*Nerissa.* Ďalej, je tu gróf palatín.

*Porcia.* Ten nerobí iného, len mračí sa, jako by chcel riecť: „Keď ma nechcete mať, vaša vôľa.“ Poslúcha veselé poviedky, a nesmeje sa. Obávam sa, že bude z neho plačúci filosof, keď zostarne, súc tak nezdvorile mračným za mladi. Radšej bych sa vydala za umrlčiu hlavu s hnátom v ústach, ako za jedného z týchto. Boh ma chráň pred oboma!

*Nerissa.* Čo ten francúzsky pán, Monsieur le Bon?

*Porcia.* Boh ho stvoril, nech tedy platí za muža. Opravdu, ja viem, že je hriešno byť posmevačom: ale on! Čože, on má lepšieho koňa, nežli ten Neapolitán; lepšiu zlú vlastnosť mračiť sa, nežli gróf palatín; on je každým a nikým. Zaspieva-li drozd, hneď sa dá do vyskakovania; on šermuje s vlastným stienom: kebych sa mala vydať zaň, vydala bych sa za dvadsať mužov. Keby pohrdol mnou, odpustila bych mu; lebo keby ma miloval do zbláznenia, neopätovala bych jeho lásky.

*Nerissa.* Čo tedy poviete na Falconbridgea, toho mladého baróna z Anglie?

*Porcia.* Ty vieš, že nepoviem ničoho; lebo ja mu nerozumiem, a ani on mne. On nevie latinsky, ani francúzsky, ani taliansky; a ty bys' mohla složiť prísahu pred súdom, že neviem anglicky za máčny máček. On je obrazom pravého muža; ale, ach! kto bude

hovoriť s nemou postavou? Jak zvláštne sa oblieka! Tuším, kamizolu kúpil v Itálii, široké svoje nohavice vo Francii, čiapku v Nemecku, a chovanie svoje všade.

*Nerissa.* Čo mienite o tom škotskom pánovi, jeho blízkom súsedovi?

*Porcia.* Že má v sebe lásku k bližnému: lebo si požičal pohlavok od Angličana, a prisahal, že mu ho vráti, keď bude môcť. Tuším, Francúz zaručil sa zaň a podpísal za druhého.

*Nerissa.* Jako sa vám ľúbi ten mladý Nemec, synovec kniežaťa saského?

*Porcia.* Veľmi zle ráno, keď je triezvy; a najhoršie po obede, keď je opilý. Keď je najlepší, je o niečo horší od človeka: a keď je najhorší, je o niečo lepší od hoväda. Nech sa stane najhoršie, čo sa má stať, ja dúfam, že najdem spôsob, abych sa ho zbavila.

*Nerissa.* Jestli sa dá na voľbu, a zvolil by pravú skríňku, vy by ste odopreli vyplniť vôľu vašeho otca, jestli by ste sa vzpierali vziať si ho.

*Porcia.* Preto, obávajúc sa najhoršieho, prosím ťa, postav kalich rýnskeho vína na nepravú skríňku; lebo jestli v ňom čert váží, a toto pokušenie je zovne, viem, že tú zvolí. Čokoľvek iného volím, Nerissa, ako bych sa mala vydať za špongiu.

*Nerissa.* Nemusíte sa obávať, slečna, že sa vám dostať môže niektorý z týchto pánov: oni mi oznámili svoj úmysel, ktorý záleží proste v tom, že sa navrátia domov a nebudú vás viac obťažovať svojimi námluvami, leda že by vás mohli obsiahnuť na iný spôsob, nie dľa predpisu vašeho otca, ktorý sa viaže k skríňkam.

*Porcia.* Kebych mala tak dlho žiť, jako Sibylla, predsa umrem čistá, jako Diana, jestli sa nevydám vedľa vôle otcovej. Teší ma, že táto časť ženíchov je taká rozumná; lebo není medzi nimi jediného, jeho neprítomnosti nepriala bych si vrele; a prosím Boha, aby im dal šťastnú cestu.

*Nerissa.* Pamätáte sa, slečna, ešte z dôb vašeho otca na istého Benátčana, učenca a vojína, ktorý prišiel sem vo spoločnosti markýza z Montferatu?

*Porcia.* Áno, áno, bol to Bassanio: tuším, tak sa menoval.

*Nerissa.* Tak je, slečna. Zo všetkých mužských, ktorých kedy videly moje bláhové oči, bol on najviac hoden krásnej ženy.

*Porcia.* Dobre sa pamätám naň; a pamätám sa tak, že je hoden tvojej chvály. (Sluha vstúpi.) Nuže, čo nového?

*Sluha.* Tí štyria cudzinci hľadajú vás, slečna, aby sa rozlúčili s vami; a práve prišiel predchodca piateho, princa z Marokka, ktorý oznamuje, že jeho pán bude tu na noc.

*Porcia.* Kebych mohla privítať piateho s takým úprimným srdcom, jako sa lúčim s ostatnými štyrmi, tešil by ma jeho príchod. Má-li povahu svätca a podobu čerta, bola bych radšej, aby ma viedol k pokániu, nežli k oltáru. — Poď, Nerissa. — Synku, napred! —

Za jedným ženíchom zavierame dvere, a medzitým druhý už za kľučku bere.

## Výstup tretí.

Benátky. Verejné miesto.

*Bassanio* a *Shylock* vystúpia.

*Shylock.* Tritisíc dukátov, — dobre.
*Bassanio.* Áno, pane, na tri mesiace.
*Shylock.* Na tri mesiace, — dobre.
*Bassanio.* Za ktoré, jako som vám povedal, Antonio má byť ručiteľom.
*Shylock.* Antonio má byť ručiteľom, — dobre.
*Bassanio.* Môžete mi pomôcť? budete tak láskavý? Rád bych znal vašu odpoveď.
*Shylock.* Tritisíc dukátov na tri mesiace, a Antonio ručiteľom.
*Bassanio.* Vaša odpoveď na to?
*Shylock.* Antonio je dobrý muž.
*Bassanio.* Slyšali ste snáď obviňovať ho z opaku?
*Shylock.* Ó, nie, nie, nie, nie! Keď povedám, že je on dobrý muž, mienim tým, rozumejte mi, že je zámožný. Avšak prostriedky jeho sú neisté; jednu loď má, ktorá ide do Tripolisu, druhá do Indie; vyrozumel som ďalej na Rialte, že tretiu má, čo ide do Mexika, štvrtú do Anglie, — a na rôznych stranách má roztrúseno viac iných podnikov. Lež lode sú len dosky, lodníci len ľudia: a máme potkanov na suchu, potkanov na vode, zlodejov na suchu, zlodejov na vode, — mienim morských lúpežníkov; a potom je tu nebezpečie vĺn, vetrov a úskalí. Muž ten vzdor tomu je zámožný: — tritisíc dukátov; myslím, že môžem prijať jeho záruku.
*Bassanio.* Ubezpečujem vás, že môžete.
*Shylock.* Chcem byť ubezpečený, že môžem; a abych mohol byť ubezpečený, chcem si to rozmysleť. Môžem hovoriť s Antoniom?
*Bassanio.* Jestli sa vám ľúbi, jesť s nami.
*Shylock.* Áno, abych voňal sviňské mäso, jedol z obydia, do nehož váš prorok, onen Nazaren, zaklial čerta. Chcem s vami kupčiť, obchodovať s vami, hádať sa s vami, ťahať sa s vami, a tak ďalej: ale nechcem jesť s vami, piť s vami, ani modlit sa s vami. Čo nového na Rialte? — Kto je to, čo tu prichádza?

*Antonio* vystúpi.

*Bassanio.* To signor Antonio je.
*Shylock* (stranou). Jak podobný je ľstnému mýtniku!
Ja nenávidím ho, že kresťan je;
viac ešte však, že v skromnej prostote
pojčiava zdarma peniaze a kazí
tu v Benátkach nám mieru úrokov.
Nech jednúc za bedra ho uchopím,
nuž schladím na ňom svoju starú zášť.
On nenávidí svätý národ náš;
a zrovna tam, kde kupci schádzajú sa,

nadáva na mňa, na mé kupectvo,
na slušný zisk môj, zvúc ho úžerou.
Prekliaty buď rod môj, jestliže
odpustím mu to!

*Bassanio.* Shylock, slyšíte?

*Shylock.* Počítam práve svoju hotovosť;
a, vedľa tušenia mej pamäti,
nemôžem sohnať náhle plnú summu
tritisíc dukátov. Čo na tom však?
Veď Tubal, zámožný Žid z rodu môjho,
založí ma. — Lež zvoľna! jaký srok
prial by ste? (K Antoniovi.) Mnoho šťastia, pane môj!
O vašej Milosti šla práve reč.

*Antonio.* Na úver, Shylock, síce nedávam,
ni neberiem, bych bral, či dával úrok:
však chcejúc priateľovi pomáhať
v potrebe súrnej, ruším zvyk. — Má toľko,
čo treba nám?

*Shylock.* Ó áno, tritisíc
dukátov.

*Antonio.* Na tri mesiace.

*Shylock.* Hľa, zapomnel bych, — na tri mesiace.
Vy ručíte, nuž dobre. Počkajme —
Lež poslyšte: vy, tuším, riekli ste,
že na zisk brať či dávať není váš zvyk?

*Antonio.* Nie, nikdy.

*Shylock.* Keď Jakob pásol ovce Lábana, —
po našom svätom Abrahamovi,
poneváč múdra mať mu pomohla,
bol Jakob tretí dedič; áno, tretí —

*Antonio.* Čo chcete s ním, snáď brával úroky?

*Shylock.* Nie, nebral úrokov; tak zvaný úrok,
to zrovna nie. Lež, hľa, čo učinil.
Keď dohodnul sa s ujcom Lábanom,
že strakaté a pestré jahňatá
mzdou budú Jakobovi, matky rujné
na jaseň vracaly sa k baranom;
a keď tak dielo oplodzovania
vlnaté toto plemä započalo,
tu múdry pastier prútov nalúpal,
a počas toho hehu párenia
pred ovce bujné vám ich napichal.
Tie takto počnúc, v dobe jahnenia
mlaď pestrú maly; a tú dostal Jakob.
Tak prišiel k zisku, požehnaný súc:
veď zisk je požehnaním, nekradnem-li.

*Antonio.* To bolo šťastie, k vôli nemuž slúžil,
vec, ktorú nebol v stave spraviť sám,
lež ruka nebies nastrojila ju.

Tým chcete úrok ospravedlniť?
Je vaše zlato, striebro stádom oviec?
*Shylock.* To neviem: nech len rýchle množí sa.
Však slyšte, signior.
*Antonio.* Ajhľa, Bassanio,
čert písma dovolá sa v potrebe.
Zlá duša, vedúc sväté svedectvo,
lotrovi s tvárou sladkou podobná je;
peknému jablku, čo v srdci hnilé.
Čo pekný zovňajšok, ach, falše má!
*Shylock.* Tritisíc dukátov, — to rúča summa.
Tri mesiace, nuž viďme, jaký zisk —
*Antonio.* Shylocku, chcete si nás zaviazať?
*Shylock.* Vy, signior Antonio, častokrát
mňa na Rialte súdevali ste
pre moje peniaze a úroky;
lež trpezlive som to znášaval,
veď pokora je známkou nášho rodu:
nadával ste mi do nevercov, psov,
a pľuli na môj kaftan židovský;
to všetko pre zisk, právom užitý.
Nuž, dobre, včuľ však som vám potrebný.
Tu je to! — prijdúc ko mne, vravíte:
„Shylocku, chceli by sme peňazí;“
vy, pane, ktorí sliz ste kydali
na moju bradu, a jak cudzieho psa
na prahu svojom, kopali ma tak:
peniaze, to je vaša žiadosť však.
Čo bych vám riecť mal? Nemám-li riecť včuľ:
„Či má pes peniaze? je možné to,
by pojčal pes tritisíc dukátov?“
Snáď krčiť sa mám, tónom dlžníka
pokorne šeptať, tajac v sebe dych,
a takto riecť:
„Ó, krásny pane, stredu minulú
opľuval ste ma, kopal v tenže deň,
zas indy psom zval: za tú zdvorilosť
vám pojčiam toľkoto, hľa, peňazí?“
*Antonio.* Mal bych ver' chuť ťa znovu nazvať tak,
i znovu opľuvať a kopnúť ťa.
Chceš mi ich pojčať, pojčaj peniaze tie
nie jako priateľovi — lebo veď
priateľstvo kedy vzalo od druha
zisk z kovu neúrodného? — lež radšej
ich pojčaj jako nepriateľovi:
keď nesplatí ich na čas, tohoto
so smelším čelom môžeš stíhať.
*Shylock.* Hľa, vidíte, jak ste vy búrliví!
Rád bych si za priateľov získal vás,

zabudol potupu mne učinenú,
založil v núdzi vás, a neprijal
haliera od vás úrokov. Je snáď
láskavým návrh môj: a neslúchate.
*Bassanio.* To láskavosť by bola.
*Shylock.* A tú chcem
vám preukázať. Poďme k notárovi:
tam dáte úpis zo seba; a žartom,
keď nesplatíte dlh v deň určitý,
na mieste určitom, a summu tiež,
udanú v zápise, čo pokutu
ustavme mäsa vášho plný funt,
ktorýžto budem si môcť vyrezať
z vašeho tela, z ktorejkoľvek časti.
*Antonio.* Pristávam na to! Podpíšem ten úpis,
a poviem: Žid bol veľmi láskavým.
*Bassanio.* Mne k vôli taký úpis nesmiete
podpísať, radšej v núdzi ostanem.
*Antonio.* Ó, neľakaj sa; dlh svoj splatím v čas.
Už po dvoch mesiacoch, prv o mesiac,
než zíde srok, ja čakám návratu
hodnoty jeho trikráť trojnásobnej.
*Shylock.* Ó, otče Abraham! hľaď kresťanov tých,
jak vlastná zatvrdilosť učí ich
myšlienky iných v podozrenie brať. — (K Bassaniovi.)
Povedzte mi len, prosím vás: keď srok
náhodou premeškal by, jaký zisk
mal bych ja z vykonanej pokuty?
Ľudského mäsa libra, z človeka,
tak vzácnou není, ani užitočnou,
jak mäso z volov, škopcov a kôz. Vravím:
bych získal jeho priazne, činím to:
prijme-li mojich služieb, dobre; nie — nie.
Však prosím, za lásku mi nekrivdite.
*Antonio.* Shylocku, úpis ten chcem podpísať.
*Shylock.* Tak najdete ma u notára hneď;
k žartovnej smluve návod dajte mu.
Ja idem vziať si vaček s dukáty
a pozreť dom svoj, ktorý sveril som
bdelosti ničomného taškára:
a okamžite k vám sa navrátim.

*Antonio.* Pospiechaj, statný Žide. (Shylock odíde.) Tento Žid kresťanom bude ešte: lásku javí.

*Bassanio.* To sladkosť lotrova: mne myseľ vraví.

*Antonio.* Len poďme: o to zbytočne strach mať, o mesiac prv sú lode moje zpät.

(Odídu.)

---

## Druhé dejstvo.

### Výstup prvý.

Belmont. Izba v dome Porcie.

(Slávnostné zatrúbenie.)

Vystúpia *princ z Marokka* a jeho sprievodčí, *Porcia, Nerissa*, a iní z jej družiny.

*Marokko.* Pre moju pleť mnou neohrdnite,
livreju stínnu slnca skvelého,
súsedom jehož, blízkym chovancom som.
Nech príde najkrajší muž severu,
kde oheň Főba sotva taví ľad,
a zarežme si do kožky k vám z lásky,
na dôkaz, čia krv bude červenšia.
Uverte, slečna, táto moja tvár
udatných zastrašila: prisahám
na lásku svoju, predné u nás panny
ju milovaly: pleť tú nezmením,
leč ukrasť bych tým mohol srdce vám,
spanilá kráľovna má.

*Porcia.* Pri voľby výkone ma nevedie
výlučne oka dievčieho cit nežný;
lež hra, k nejž viazaný môj osud je,
zbavuje ma tiež práva voľnosti:
však keby otec nebol stiesnil ma,
omedzil vôľou svojou, abych šla
za toho, kto ma získa tak, jak vravím:
vy, slávny knieža, rovne vítaným
bol by ste môjmu srdcu, jakož i
lecktorý z pytačov, ichž zrela som.

*Marokko.* I za to ďakujem vám: preto včuľ
vás prosím, doveďte ma k truhličkám,
bych zkúsil šťastie svoje. Prisahám
na tento meč, nímž padol Softi, a
princ perský, ktorý trikráť víťazne
bojoval s Solimanom sultánom:
zrak najmračnejší zrakom svým bych zdrtil,
prevýšil vzdorom srdce najsmelšie,
ssajúce mláďa urval medvedici,
ba, posmieval sa ľvu, keď hlady rve,
bych teba, slečna, získal len. Však, ach!

keď Herkules a Lichas hrajú v kostky,
kto udatnejší z nich: tu lepší vrh
slabšieho rukou môže padnúť tiež:
tak Alcid panošovi podľahne;
tak ja tiež, slepým šťastím vedený,
snáď zmýliť môžem, čoho obsiahne
zásluhou menší, a ja žiaľom umrem.
*Porcia.* Musíte osudu sa uvoliť,
buď vôbec zriecť sa voľby, alebo
prisahať pred voľbou, keď chybíte,
že nikda viacej k ženskej o ženbe
nepremluvíte: preto pozor dajte.
*Marokko.* To neučiním. Poďme k osudiu.
*Porcia.* Prv do kostola: po obede však
môžete zkúsiť šťastie.
*Marokko.* Pomož, nebe!
Najvyššie blaho, buď strasť strojím sebe.

(Hlahol trúb, a odídu.)

## Výstup druhý.

Benátky. Ulica.

Vystúpi *Lancelot.*

*Lancelot.* Zaiste, svedomie moje svedčí mi, abych utiekol od tohto Žida, môjho pána. Zlý nepriateľ stojí mi za chrbtom a pokúša ma, hovoriac: „Gobbo, Lancelot Gobbo, dobrý Lancelot," alebo „dobrý Gobbo," alebo „dobrý Lancelot Gobbo, uži svojich nôh, uprchni, uteč preč." Moje svedomie hovorí: „Nie, maj sa na pozore, poctivý Lancelot, maj sa na pozore, poctivý Gobbo," alebo, jako povedám, „poctivý Lancelot Gobbo, neutekaj, daj pokoj prchkým nohám." Dobre, veľmi srdnatý nepriateľ káže mi vziať nohy na plecia: „Hybaj!" hovorí nepriateľ; „preč!" hovorí nepriateľ; „pre Boha, dodaj si zmužilej mysli," hovorí nepriateľ, „a uteč." Dobre, moje svedomie, vešajúc sa na krk môjmu srdcu, hovorí mi veľmi múdre: „Môj poctivý priateľu, Lancelot, súc synom poctivého muža," — alebo skorej synom poctivej matky; — lebo vskutku, môj otec niekedy mal príchuť, niekedy si zmlsnul, — on mal zvláštnu chuť; — dobre, moje svedomie hovorí: „Lancelot, nepohni sa." „Hýbaj sa," hovorí zlý nepriateľ." „Nepohni sa," hovorí moje svedomie. Svedomie, povedám ja, ty mi dobre radíš; nepriateľu, povedám, ty mi dobre radíš: dám-li sa pod správu svedomiu, ostanem pri Židovi, mojom pánovi, ktorý — Bože, odpusť mi hriechy! — je učinený diabol; a jestli utečiem od Žida, dám sa pod vládu nepriateľovi, ktorý, s odpustením rečeno, je sám diabol. Vskutku, Žid je opravdivý stelesnený čert; a na moje svedomie, moje svedomie je do istej miery tvrdé svedomie, keď mi môže radiť, abych ostal pri Židovi. Nepriateľ dáva mi príjemnejšiu radu: Ja utečiem, nepriateľu! moje nohy sú k tvojim službám; ja utečiem.

Vystúpi starý *Gobbo* s košíkom.

*Gobbo.* Panáčku, mladý pane, vy tam, prosím vás: ktorá cesta vedie do domu pána Žida?

*Lancelot* (stranou). O, nebesá, toto je môj prave rodičovský otec! ktorý je slepý viac než koťa, slepý jako šteňa, i nepozná ma: urobím si s ním žart.

*Gobbo.* Panáčku, mladý pane, prosím vás: ktorá cesta vedie do domu pána Žida?

*Lancelot.* Obráťte sa na pravo pri najbližšom rohu, ale pri samom najbližšom na ľavo; rozumejte, ale pri najbližšom zo všetkých neobracajte sa ani na pravo, ani na ľavo, lež obráťte sa nadol nepriamo k Židovmu domu.

*Gobbo* Na moj' pravdičku, to bude ťažko najsť tú cestu. Nevedeli by ste mi povedať, či istý Lancelot, ktorý sa zdržuje u neho, zdržuje sa u neho alebo nie?

*Lancelot.* Hovoríte o mladom pánovi Lancelotovi? (Stranou.) Teraz dajte pozor; teraz sa pustím doň. — Hovoríte o mladom pánovi Lancelotovi?

*Gobbo.* O žiadnom pánovi, pane, lež o synovi chudobného muža: otec jeho, hoci to ja povedám, je poctivý, do cela chudobný muž, a Bohu vďaka, vedie sa mu dobre.

*Lancelot.* Dobre, nech otec jeho bude si čo chce, my hovoríme o mladom pánovi Lancelotovi.

*Gobbo.* O priateľovi Vašej milosti a Lancelotovi, pane.

*Lancelot.* Ale prosím vás, ergo, starý človeče, ergo, prosím vás, hovoríte vy o mladom pánovi Lancelotovi?

*Gobbo.* O Lancelotovi, jestli tak ráči Vaša milosť.

*Lancelot.* Ergo, pán Lancelot. Nemluvte o pánu Lancelotovi, otče; lebo mladý pán ten — primerane osudu a určeniu, a podobným zvláštnym prípovediam, trojici sestier, a podobnému učenému krámu — v skutočnosti zomrel; alebo jako by ste to vy proste riekli, odletel do nebies.

*Gobbo.* O, Bože uchovaj! ten chlapec bol pravou berlou mojej staroby, mojou skutočnou oporou.

*Lancelot* (stranou). Vyzerám ja jako kyj alebo pilier, jako berla alebo opora? — Nepoznáte ma, otče?

*Gobbo.* Milý Božíčku, nepoznám vás, mladý panáčku: ale prosím vás, povedzte mi, je môj chlapec — Boh ho osláv — živý či mŕtvy?

*Lancelot.* Nepoznáte ma, otče?

*Gobbo.* Ach, pane, som slepý starec; nepoznám vás.

*Lancelot.* Inu, verte, keby ste mali svoje oči, i tak by ste sa mohli mýliť, nepoznajúc ma: to je múdry otec, ktorý zná svoje dieťa. Dobre, starče, poviem vám novinu o vašom synovi: dajte mi svoje požehnanie (kľakne si, chrbtom ku Gobbovi); pravda musí vyjsť na svetlo; vrah nemôže byť dlho ukrytý, syn človeka môže; ale nakonec pravda musí von.

*Gobbo.* Prosím vás, pane, vstaňte: viem dobre, že nie ste Lancelot, môj chlapec.

*Lancelot.* Prosím vás, nechajme ďalších bláznovství, ale dajte mi svoje požehnanie; som Lancelot, váš chlapec ktorý bol, váš syn ktorý je, vaše dieťa ktoré bude.

*Gobbo.* Nejde mi do hlavy, že ste mojím synom.

*Lancelot.* Neviem, čo si mám o tom myslieť: ale som Lancelot, Židov služobník; a som istý, že Marketa, vaša žena, je moja matka.

*Gobbo.* Skutočne zove sa Marketa: složil bych prísahu, jestli si Lancelot, že si moja vlastná kosť a krv. (Vezme ho za vlasy od zadu.) Nebesá dobrotivé! koliká brada ti narástla. Ty máš viac vlasov na brade, nežli môj koník Frico na chvoste.

*Lancelot* (povstane). Podľa toho zdá sa, že Fricov chvost rastie zpiatky: viem predsa dobre, že mal viac vlasov v chvoste, nežli ja mám v tvári, keď som ho videl naposledy.

*Gobbo.* Bože, jako si sa zmenil! Jako sa znášaš so svojím pánom? Prinášam mu dar. Jakože sa znášate?

*Lancelot.* Dobre, dobre: ale čo sa mňa týče, poneváč som ostal na tom, že utečiem, nechcem prvej zastať, dokiaľ nebudem utekať kus cesty. Môj pán je pravý Žid: dary mu dávať! dajte mu povraz. Ja som hladom umorený v jeho službe; môžete spočítať všetky prsty, čo mám, mojimi rebrami. Otče, teší ma, že ste prišli: dajte mi váš dar pre istého pána Bassania, ktorý opravdu dáva prekrásné nové livreje: jestli nemám slúžiť jemu, utečiem na samý konec sveta. — Jaké to šťastie! tu prichádza ten pán. K nemu sa, otče; lebo nech som Židom, jestli budem ďalej slúžiť tomu Židovi.

Vystúpi *Bassanio* s *Leonardom* a inými sprievodčími.

*Bassanio.* Môžeš tak učiniť; ale pospeš tak, aby večera bola hotová najpozdejšie o piatej hodine. Odovzdaj tieto listy; daj ušiť livreje; a požiadaj Graciana, aby hneď prišiel na môj byt. (Sluha odíde.)

*Lancelot.* K nemu sa, otče.

*Gobbo.* Pozdrav Boh Vašu milosť.

*Bassanio.* Krásne ďakujem! Prajete si niečo?

*Gobbo.* Tu je môj syn, pane, ubohý mládenec —

*Lancelot.* Nie ubohý mládenec, pane, lež bohatého Žida služobník, ktorý by si prial, jako bude špecifikovať môj otec —

*Gobbo.* On by mal velikú indignáciu, pane, jako sa hovorí, slúžiť —

*Lancelot.* Vskutku, jedným slovom, slúžim u Žida, a mám žiadosť, jako bude špecifikovať môj otec —

*Gobbo.* Jeho pán a on — s odpustením Vašej milosti — nenažívajú najlepšie spolu.

*Lancelot.* Slovom, pravda je v tom, že Žid, ukrivdiac mi, obviňuje ma, jako môj otec, ktorý je, chvalabohu, starý človek, bude to notifikovať —

*Gobbo.* Mám tu za tanierik holúbkov, ktoré bych rád doprial Vašej milosti; a moja prosba je —

*Lancelot.* Zcela na krátko, prosba jeho má sťažnosť na mňa, jako Vaša milosť zvie od tohoto poctivého starca; i ačkoľvek to ja povedám, ačkoľvek starec, ale ubohý muž je môj otec.

*Bassanio.* Nech hovorí jeden za oboch. — Čoho si prajete?
*Lancelot.* Slúžiť u vás, pane.
*Gobbo.* V tom záleží vlastná pohnutlivosť našeho uchádzania sa, pane.

*Bassanio.* Znám dobre ťa; tvej prosbe vyhoviem.
Dnes Shylock, pán tvoj, so mnou hovoril:
i postúpi ťa, — je-li postup to,
opustiť službu Žida bohatého
a k chudobnému šľachticovi ísť.

*Lancelot.* Staré príslovie je veľmi pekne rozdelené medzi mojím pánom, Shylokom, a vami, pane: vy máte milosť božiu, pane, a on má toho dosť.

*Bassanio.* Máš pravdu. — Otče, iďte s vaším synom. —
Prv rozlúč sa s tvým pánom bývalým,
a vyhľadaj môj byt. (K sprievodčím.) Vy dajte mu
livreju krajšiu, nežli súdruhom.
Učiňte tak!

*Lancelot.* Otče, poďte sem. — Ja nemôžem dostať služby, nie; ja nemám jazyka v hlave. — Dobre (hľadiac na svoju dlaň), jestli má kto v Itálii krajšiu tabulku, aby mal smelosť prisahať na knihu, mne bude šťastie priaznivé! — Podívajme sa, toto je do cela obyčajná čiara života! tuto je maličkosť, poukazujúca na ženy! ach, pätnásť žien, to nič není! jedenásť vdov a deväť dievčat môže ešte postačiť jednému mužskému. A potom ujsť trikrát utopeniu, a upadnúť v nebezpečie života na rohu postele, — to je pekné vyviaznutie! Dobre, jestli šťastie je ženskou, v tomto páde je ono pravou ženštinou. — Otče, poďme; idem sa odobrať od Žida, len čo okom mrknete.

(Lancelot a starý Gobbo odídu.)

*Bassanio.* Pamätaj na to, dobrý Leonardo:
keď všetko nakúpiš a zariadiš,
v rýchlosti vráť sa, bo dnes večer chcem
najlepších priateľov si pohostiť;
iď, pospiechaj.

*Leonardo.* Dám záležať si v tom.

Vystúpi *Graciano.*

*Graciano.* Kde pán tvoj?
*Leonardo.* Tamtoť, pane, ide on. (Odíde.)
*Graciano.* Signior Bassanio!
*Bassanio.* Graciano!
*Graciano.* Mám prosbu k vám.
*Bassanio.* Už vám je vyplnená.
*Graciano.* Opravdu, nesmiete mi odopreť:
ja musím s vami do Belmontu.

*Bassanio.* Nuž tedy musíte. Lež poslyš ma:
si príliš divý, drsný, smelých slov, —
ostatne spôsob ten ti svedčí dosť,

a v očiach našich není závadným;
kde neznajú ťa však, tam javí sa,
nu, trochu príliš voľným. Prosím ťa,
hľaď miernit mysli svojej tekavosť
niektorou chladnou kapkou skromnosti.
Bo inak skrze tvoju divokosť
by mohli krive súdiť o mne tam;
a nádej moja bude zmarená.

*Graciano.* Nuž poslúchajte, signior Bassanio:
jestli bych neriadil sa mravom ctným,
nemluvil ohľadne, len občas klial;
modliacu knižku v kapse, vážny zrak —;
čo viacej, pri modlitbe u stola
nezakryl oči takto klobúkom,
a nevzdychal, i Amen neriekol;
nešetril pravidiel všech slušnosti,
jak leckto, zvyklý smutne tváriť sa,
by babičke sa zaľúbil: nuž viac
neverte nikdy mne.

*Bassanio.* Tak budiž vám:
uvidím, jak sa chovať budete.

*Graciano.* Dnes večer ale, Bože uchovaj!
A súdiť nesmiete ma dľa dneška.

*Bassanio.* Nie, to by bolo škoda: naopak
chcel som vás prosiť, by ste najsmelším
veselia rúchom odeli sa dnes,
bo máme priateľov, čo chcú sa baviť.
Lež s Bohom: mňa zve ešte povinnosť.

*Graciano.* Ja musím k Lorencovi, ostatným tiež:
však na večeru všetci prídeme.

(Odídu.)

## Výstup tretí.

Tamže. Izba v dome Shylockovom.

Vystúpia *Jessika* a *Lancelot.*

*Jessika.* Mne ľúto je, že otca necháš tak:
náš dom je peklo; a ty, veselý čert,
časť nudy z neho zaplašoval si.
Lež, s Bohom! tu máš dukát odo mňa:
a, Lancelot, keď večer uvidíš
Lorenca na hostine u tvojho
nového pána: daj mu tento list.
Zrob tajne to; a teraz s Bohom buď,
nechcela bych, by otec videl ma
hovoriť s tebou.

*Lancelot.* Adie! slzy ukazujú ti môj jazyk. Prekrásna pohanka! roztomilá Židovka! jestli kresťan ktorýsi nezahral si na šelmu a nezískal ťa, velice som sa sklamal. Ale s Bohom: tieto hlúpe kropaje takmer by udusily moju mužnú myseľ. Adie!

*Jessika.* Buď s Bohom, dobrý Lancelot. (Lancelot odíde.)
Ach, jaký ošklivý to na mne hriech,
že stydím sa byť deckom môjho otca!
lež trebars dcérou krvi jeho som,
nie mravu jeho však. O, Lorenco!
Stoj v slove, a je nesnádz ukončená:
kresťanka budem, i tvá verná žena! (Odíde.)

## Výstup štvrtý.

Tamže. Ulica.

Vystúpia *Lorenco, Graciano, Salarino* a *Solanio.*

*Lorenco.* Nuž dobre. Od večere ujdeme,
na mojom byte prestrojíme sa,
a za hodinu zpiatky sme.
*Graciano.* My nie sme k tomu riadne prichystaní.
*Salarino.* Nosičov pochodní sme nezjednali.
*Solanio.* To není nič, keď riadne nemá byť
vše pripravené; radšej nechajme to.
*Lorenco.* Len štyri hodiny sú: ešte vždy
dve hodiny my máme k prípravám.

Vystúpi *Lancelot* s listom.

*Lorenco.* Priateľu Lancelot, čo nového?
*Lancelot.* Jestli sa vám ľúbi toto rozpečatiť, ono vám asi dá vyrozumeť.
*Lorenco.* Znám ruku: v pravde ruka krásna to;
a belšia, nežli papier, na ktorom
písala, je tá ruka krásna.
*Graciano.* Doista, milostná to novina.
*Lancelot.* Dovoľte, pane.
*Lorenco.* Kamže odchádzaš?
*Lancelot.* Inu, pane, idem zavolať môjho starého pána, Žida, na večeru k môjmu novému pánovi, kresťanovi.
*Lorenco.* Toť, vezmi (dáva peniaze): riekni krásnej Jessike,
že nezameškám prijsť; mluv tajne s ňou,
iď. (Lancelot odíde.) Pánovia,
pôjdete večer na maškarný sprievod?
Nosiča pochodne ja mám už.
*Salarino.* I ovšem, idem tiež ho pohľadať.
*Solanio.* Ja takže.
*Lorenco.* Najdete nás s Gracianom
na byte Graciana as' za hodinu.
*Salarino.* Nuž dobre, prídeme. (Salarino a Solanio odídu.)
*Graciano.* Ten list bol od spanilej Jessiky?
*Lorenco.* Rozpoviem tebe vše. Tu návod jej,
jak mám ju uniesť z domu otcovho;
jak zlatom, klenotmi sa opatrila,

i oblek pážaťa má pohotove.
Do neba prijde-li jej otec, Žid ten,
zásluhou dcéry krásnej bude to.
Ju nikdy nemôž' stihnúť nešťastie,
jedine jak by z toho dôvodu,
že neverného Žida dcérou je.
Poď so mnou, cestou lístok prečítaš:
vedz, ona ponesie mi pochodeň. (Odídu.)

### Výstup piaty.

Tamže. Pred domom Shylockovým.

Vystúpia *Shylock* a *Lancelot.*

*Shylock.* Však uvidíš, a budeš zkusovať
ten rozdiel medzi mnou a Bassaniom. —
Hej, Jessika! — Tam neobžerieš sa,
jaks' u mňa robieval. — Hej, Jessika! —
Nebudeš drichmať, odev trhať len. —
Hej, slyšíš, Jessika!

*Lancelot.* Hej, Jessika!

*Shylock.* Kto káže kričať ti? Ja nekážem.

*Lancelot.* Vaša milosť hovorievala mi vždy, že neviem spraviť ničoho bez rozkazu.

Vystúpi *Jessika.*

*Jessika.* Voláte? Čoho prajete si?

*Shylock.* Som na večeru zvaný, Jessika:
tu kľúče máš. — Však k čomu ísť mne tam?
Mňa z lásky nezvú, lichotia mi len:
nuž pôjdem zo zášti, bych vyjedal
kresťana, toho márnotratníka. —
Jessika, dievka má, daj pozor na dom. —
Ja idem s nechuťou len: čosi zlého
sa kutí proti môjmu pokoju,
bo tejto noci zdalo sa mi vo sne
o vreciach zlata.

*Lancelot.* Prosím vás, pane, príďte: môj mladý pán očakáva vašej návštevy.

*Shylock.* Ja jeho tiež.

*Lancelot.* A oni sa spikli medzi sebou, — nechcem povedať, že uvidíte maškarádu; jestli ju však uvidíte, tedy nebolo to nadarmo, že mi z nosa krv tiekla posledný pondelok svätodušný o šiestej ráno, ktorý deň toho roku pripadol na deň Škaredej stredy pred štyrmi roky po obede.

*Shylock.* Čo, masky sú tam? Poslyš, Jessika:
uzamkni dvere; a keď uslyšíš
hlas bubna a škrek krivokrkých gajd,
nuž nelezže mi potom do okien
a nevystrkuj hlavy na ulicu,

čumejúc na bláznivých kresťanov
s tvárami líčenými; ale ty
na dome uši zapchaj, okna mienim:
nech nevnikne hlas plytkej pochabosti
do striezlivého domu mojeho.
Prisahám na palici Jakoba,
dnes nemám chuti hodovať von z domu:
však predsa idem. — Chlapče, hybaj vpred;
a rec, že prídem.
*Lancelot.* Idem, pane, vpred. —
Vy, slečna, hľaďte z okna vzdor tomu:
príde kresťan milený,
Židovkin zrak oslní. (Odíde.)
*Shylock.* Čo chce ten blázon z rodu Hagara?
*Jessika.* On riekol: „S Bohom, slečna", viacej nič.
*Shylock.* Ten hňup je dobrý dosť; však veľký žrút,
v užitku slimák je, a vo dne spí
viac, nežli divá kočka. Trubcov mne
netreba v úle: preto dávam ho preč;
a dávam človeku ho, aby mu
pomáhal prázdniť mešec vypojčaný. —
Jessika, dobre, vráť sa do izby:
snáď naskutku som zpiatky; učiň tak,
jak som ti kázal; dvere za sebou
uzavri. Zámka dáva bezpečie:
muž bdelý chváli si to príslovie. (Odíde.)
*Jessika.* Nuž s Bohom! praje-li mi Šťastena,
mne otec, vám je dcéra ztratená. (Odíde.)

Vystúpia *Graciano* a *Salarino* maskovaní.

*Graciano.* Tu prístrešie je, pred nímž kázal nám
Lorenco zastať.
*Salarino.* Jeho hodina
minula temer.
*Graciano.* Podivno je však,
že na hodinu nedošiel sem, lebo
milenci radi predbiehajú času.
*Salarino.* Ó, desať ráz letia rýchlejšie
holuby Venušine, spečatiť
úmluvu novú lásky, nežli sú
zachovať zvyklé vernosti sľub stále!
*Graciano* To pravda vždy: kto vstáva od stola
s tou jarou chuťou, s jakou zasedá?
Kde kôň ten, ktorý znovu prebehne
s tým prudkým ohňom cestu únavnú,
jak prvý raz ju konal? Každá vec
lovená býva s väčšou chuťou, než
užitá. Hľa, jak márnotratnému
šviháku podobne, loď okrýdlená
vybieha zo zálivu rodného,

láskaná, objímaná svodným vetrom!
Jak márnotratníkovi podobne
sa vracia s klečmi zvetralými zpät
s plachtami strhanými, zbiednelá,
chatrná, zúbožená svodným vetrom!
*Salarino.* Tu ide Lorenco: — viac o tom pozdej.

Vystúpi *Lorenco.*

*Lorenco.* Odpusťte, miláčkovia, že tak pozde!
Nie ja, lež povinnosť je na vine:
keď zahráte si na zlodejov žien,
ja tiež tak dlho budem čakať vás.
Sem poďte, blíž. Tu býva otec môj, Žid.
Hej! kto tam vnútri?

*Jessika* objaví sa hore v chlapeckom obleku.

*Jessika.* Kto ste vy? recte pre istotu väčšiu,
ačkoľvek prisahám, že znám váš hlas.
*Lorenco.* Lorenco, a tvoj miláček.
*Jessika.* Lorenco, iste; a môj miláček, tak:
bo koho milujem tak velice?
A kto zná iný krom vás, Lorenco,
že vašou milenkou som?
*Lorenco.* Nebesá a tvé srdce svedčia o tom.
*Jessika.* Tu, chyť skríň túto; stojí za námahu.
Som rada, že je noc, a nezrieš ma,
bo zmena moja studom plní ma:
lež láska slepá je, a milenci
nevidia milých bláznovství, čo pášu;
bo keby videli, sám Kupido
rdel by sa, vidiac zmenenú mňa v chlapca.
*Lorenco.* Poď dolu, ponesieš mi pochodeň.
*Jessika.* Čo k ostude svej svietiť ešte mám?
Tá, veru Bože, príliš v svetle je.
Aj, miláčku, toť úkol k odkrytiu;
ja mám byť zatajená.
*Lorenco.* To si už,
má drahá, milou šatou chlapeckou.
Nuž, predsa poď:
bo tmavá noc si zahrá na útek,
a Bassanio nás čaká k hostine.
*Jessika.* Upevním dvere len, a pozlátim sa
dukátmi ešte viac, a hneď som zpät. (Odíde nahor.)
*Graciano.* To veru bohyňa, nie Židovka.
*Lorenco.* Nech zhyniem, nemám-li ju vrele rád;
bo rozumná je, rozumiem-li tomu,
i spanilá je, neklame-li zrak môj,
a verná je, jak dokázala sa.
Nuž vernú, spanilú a rozumnú,
zachovám si ju preto v stálom srdci.

*Jessika* vráti sa dolu.

Čo, prišla si už? — Pánovia, nuž vpred!
Družina mask nás čaká, poďme hneď.

(Odíde s Jessikou a Salarinom.)

Vystúpi *Antonio.*

*Antonio.* Kto je tu?
*Graciano.* Signior Antonio!
*Antonio.* Aj, Graciano, kde sú ostatní?
Je deväť hodín; družina vás čaká.
Tej noci maškarný ples nebude:
obrátil vietor; Bassanio chce sadať
v tom okamžení na loď; vyslal som
dvadsiatich poslov snáď, vás vyhľadať.
*Graciano.* Výborne! s potešením slyším tú reč,
že sadnúc na loď, v noci plavíme preč.

(Odídu.)

## Výstup šiesty.

Belmont. Izba v dome Porcie.

(Hlahol trúb.)

Vystúpi *Porcia, princ z Marokka* a jeho družina.

*Porcia.* Iď, odhrň oponu a odokryj
veškeré skríňky šlechetnému princovi —
A teraz voľte.
*Marokko.* Zo zlata prvá, ktorej nápis znie:
„Kto mňa si zvolí, získa, čoho mnohý ždá."
Strieborná druhá, s touto prípoveďou:
„Kto mňa si zvolí, získa, koľko zaslúži."
Olovo ťažké tretia, s hrozbou nejapnou:
„Kto mňa si zvolí, dáva vše a váži vším." —
Čím poznám, že som zvolil pravú skríň?
*Porcia.* Z nich jedna chová v sebe obraz môj:
keď tú si zvolíte, som vašou, princ.
*Marokko.* Nech úsudok môj riadi jeden z bohov!
Nuž viďme, znovu prezrem nápisy.
Čo vraví olovená skríň?
„Kto mňa si zvolí, dáva vše a váži vším."
Mám dať — a za čo? za olovo?
Vším vážiť za olovo? Skríň tá hrozí:
kto váži vším, ten človek činí to
v nádeji na zisk skvelý; za škvárom
udatnosť zlatá nebude sa hnať.
Nuž za olovo dať, či odvážiť sa
ničoho nejdem. A čo vraví striebro,
s tým panenským svým náterom?

„Kto mňa si zvolí, získa, koľko zaslúži.“
Len koľko zaslúži! — Stoj, Marokko,
a hodnotu svú rukou miernou váž:
budeš-li cenený dľa hodnoty,
zaslúžiš toho dosť; a predsa dosť
nesiaha snáď tak ďaleko až k slečne.
A predsa strach mať o hodnotu svú,
je chabou nedôverou v seba zas.
Len koľko zaslúžim! — To slečna jest:
ja zasluhujem rodom, bohatstvom,
i darmi prírody a výchovou;
lež viac, než tým, ju láskou zaslúžim.
Čo abych neblúdil dial, lež tu volil? —
Však viďme nápis v zlate rytý znov:
„Kto mňa si zvolí, získa, čoho mnohý ždá.“
To slečna jest, ju žiada celý svet;
so štyroch sveta strán k nej prichodia,
celovať oltár ten, či sväticu
smrteľne dýšucu: pláň hyrkánska
a divé púšte diaľnej Arabie
sú teraz schodné cesty pre princov,
idúcich uzreť krásnu Porciu.
Kráľovstvo vodné, jehož spupné temä
v tvár nebies chrlí, není hrádzou im
zadržať cudzích duchov; oni idú,
jak cez potok, by zhliadli Porciu. —
Z nich jedna skrýva nebeský jej obraz.
Je možné, by to bolo olovo?
Rúhaním bolo by mať myšlienku
tak ostudnú; a surové by bolo
zavierať háv jej skvelý v tmavý hrob.
Či v striebre mám ju hľadať zazdenú,
ktoréžto desaťkrát je podlejšie,
než rýdze zlato? Ó, hriech pomysleť!
Tak drahý kameň nikdy nevsádzali
v kov horší, nežli zlato. V Anglii
je peniaz, na ňom obraz anjela,
razený v zlate, lež ten rytý je v ňom:
tu ale v loži zlatom leží anjel
do cela. — Podajte mi kľúčik sem:
tu volím, nech si bude jako chce!

*Porcia.* Tu máte ho, princ; jestli obraz môj
Tam leží, teda vašou som. (Princ otvorí zlatú skríňku.)

*Marokko.* Ó, peklo!
Čo to tu máme? kostru umrlčiu,
v jejž očnej jamke lístok svinutý!
Prečítam, čo je napísano v ňom. (Číta:)

„Nie vše zlato, čo sa skvie, —
vraví staré príslovie:

mnohý život oželie
za pozlátko zovňajšie.
Zlaté hroby červ žerie.
Menej smele múdrejšie!
S mladou mysľou súdnejšie
zachovaj si konanie.
Odpoveď ti teraz znie:
s Bohom, z teba chlad vanie!“
V pravde, chlad a nádeje zmar:
vítam ťa, chlad, s Bohom buď žiar! —
Nuž, s Bohom, Porcia. Zronenému trápne
lúčenie dlhé: tak hráč s priehrou padne.
(Odíde so sprievodom. Hlahol trúb.)

*Porcia.* Oponu dolu. — Voľná som, jak vták!
Podobní jemu všetci voľte tak. (Odídu.)

## Výstup siedmy.

Benátky. Ulica.

Vystúpia *Salarino* a *Solanio.*

*Salarino.* Ver, Bassania som videl na lodi:
s ním spolu odcestoval Graciano;
a viem, že nešiel s nimi Lorenco.
*Solanio.* Ten šelma Žid svým krikom zburcoval
dožeho, ktorý šiel s ním prehliadnuť
loď Bassaniovu.
*Salarino.* Prišiel pozde však,
loď odplula: tu riekli dožemu,
že Lorenca a jeho milenku,
Jessiku, v člne spolu videli.
Tiež Antonio ubezpečil ho,
že není s Bassaniom na lodi.
*Solanio.* Ja nikdy nevidel som takej vášne,
divokej, plnej zmätku, premenlivej,
jak psí ten Židák reval v uliciach:
„Má dcéra! — Moje dukáty! — Ó, dcéra!
utiekla s kresťanom! — Ó, dukáty mé! —
Zákony! súdy! dukáty mé, dcéra!
pytlíček dukátov, dva pytlíky
zapečatené, samých dvojdukátov,
mne dcéra ukradla! a klenoty:
dva kamene, dva drahé kamene,
ukradla dcéra moja! Chyťte ju,
má s sebou kamene i dukáty!“
*Salarino.* Ba, všetci chlapci bežia za ním, kričiac:
Ó, dcéra, dukáty mé, kamene!
*Solanio.* Nech dobrý Antonio srok nepremešká,
síc inak zaplatí to draho.
*Salarino.* Ba, veľmi správne poznamenals' to.
S Francúzom jedným hovoril som včera,

on riekol mi, že v úzkom prieplave,
čo delí Francúzsko a Angliu,
nešťastie zastihlo loď našej zeme,
s bohatým nákladom: i myslel som
na Antonia, keď to hovoril,
a mlčky prial, by jeho nebola.
*Solanio.* Najlepšie bude riecť mu, čo ste slyšali;
nečiňte to však náhle, trápil by sa.
*Salarino.* Na zemi šlechetnejšej duše niet.
Ja videl som, keď s Bassaniom sa lúčil:
ten riekol Antoniovi, že sa vráti
čím prv; lež Antonio mu odvetil:
„Nie, nečiň toho, milý Bassanio,
mne k vôli neprenáhli úkol svoj,
lež vyčkaj času, pokým dozrie vec.
A zápis Židov, ktorý zo mňa má,
nech neruší tvoj lásky úmysel.
Buď veselý, a bedli o to len,
abys' dvoril, nežných lásky dôkazov
vždy šetriac, jako bude slušno ti."
A pritom, majúc oči plné slz,
odvrátil tvár, i podal ruku nazad,
s neobyčajne citným pohnutím
dlaň jeho tisknúc; tak sa lúčili.
*Solanio.* On, tuším, miluje svet k vôli nemu len.
Poď, prosím ťa, a vyhľadajme ho,
vyrazme ho z tej ťažkomyslnosti,
jejž oddáva sa, nejak.
*Salarino.* Učiňme tak.

(Odídu.)

## Výstup ôsmy.

Belmont. Izba v dome Porcie.

Vystúpi *Nerissa* so *služebníkom.*

*Nerissa.* Poď, rýchle, rýchle! odhrň oponu:
princ z Arragonu složil prísahu,
a v okamžiku príde voliť si.

(Hlahol trúb.)

Vystúpi *Princ Arragonský, Porcia* a jej sprievod.

*Porcia.* Hľa, tam sú skríňky, princu šlechetný:
keď zvolíte tú, ktorá skrýva mňa,
hneď svadbu našu slávit budeme;
však chybíte-li, bez meškania, pane,
musíte odtiaľto sa vzdialiť preč.
*Arragon.* Prísaha viaže ma troch vecí šetriť:

nezjaviť predne nikdy nikomu,
skríň ktorú volil som; a po druhé,
skríň pravú chybím-li, viac nikedy
o ruku panny neuchádzať sa;
naposled, jestli pri voľbe sa sklamem,
naskutku, opustiac vás, odísť preč.
*Porcia.* Na príkaz tento každý prisahá,
kto chce si získať moju maličkosť.
*Arragon.* A tak som odhodlaný. Šťastena,
včuľ prispej túžbe srdca!
Olovo podlé, striebro, zlata lesk.
„Kto mňa si zvolí, dáva vše, a váži vším.“
Nies' krásné dosť, bych vše dal, či vším vážil.
Čo vraví zlatá skríň? Ha! viďme tú:
„Kto mňa si zvolí, získa, čoho mnohý ždá.“
Čo mnohý ždá! — to mnohé značí snáď
pochabé davy, ktoré po zdaní
len volia, nechápajúc z veci viac,
než čomu učí blbé oko; ktoré
necenia vnútro, lež jak lastovka,
vo vetre na zdi zovnej stavajú,
na moci len a behu náhody.
Ja voliť nebudem, čo mnohý ždá,
bo nechcem rejdiť s duchy podlými,
a k davu surovému družiť sa.
Nuž k tebe tedy, pokladnica z striebra!
rec ešte raz mi, jaký nápis máš:
„Kto mňa si zvolí, získa, koľko zaslúži.“
Ba, dobre rečeno: kto trúfal by si
ošudiť šťastie a byť pocteným
bez známky zásluh? Neodváž sa nikto
hodnosti nosiť nezaslúženej.
Ó, kiež by statky, úrady a hodnosť
úplatne nikto nedostal! a česť
zásluhou čiste vykúpil si muž!
jak mnohý by sa odel, dosiaľ nahý!
Jak mnohý poslúchal, kto porúča!
jak mnoho podliakov by vylúčili
z čistého siata cti! a koľko cti
by z pliev a zkazy veku vybrali
k obnove slávy! Ovšem, k voľbe včuľ:
„Kto mňa si zvolí, získa, koľko zaslúži.“
Zásluhu volím si. — Sem k tomu kľúč,
a bez meškania otvorte tu zdar môj.

(Otvorí striebornú skriňu.)

*Porcia.* Meškanie dlhé k vôli tomu, čo v nej.
*Arragon.* Čo to tu? obraz blbca žmúriaceho;
a lístok podáva mi! Prečítam ho.

Jak málo podobáš sa Porcii!
Pramálo nádeji a zásluhe mej!
„Kto mňa si zvolí, získa, koľko zaslúži.“
Viac nezaslúžim, nežli hlavu blázna?
To moja cena? nemám zásluh viac?

*Porcia.* Poklesnúť a súd vyniesť, úkol to rozdielny, povahou si odporuje.

*Arragon.* Čo je tu? (Číta:)

„Sedmorý ho tríbil pál
striebro to: tak čistú mal
súdnosť, kto sa nesklamal
voľbou nikdy. Bohužiaľ,
mnohý stiene bozkával:
toho stieň len žehnával.
Bláznov postriebrených znal
som dosť: toť z nich jeden stál.
Ber si ženu, jakú chceš,
mňa vždy hlavou mať budeš:
s Bohom už, a vesel bež.“

Čím dial meškať tu budem,
väčším bláznom ostanem.
S jednou hlavou blázna som
prišiel, s dvoma idem von. —
S Bohom, milka! Voľ-nevoľ,
musím preniesť tento bôľ.

(Odíde s družinou.)

*Porcia.* Tak do plameňa vlietla moľ.
Tí múdri blázni! keď si voliť majú,
svoj rozum vlastným vtipom utrácajú.

*Nerissa.* Má pravdu staré príslovie, že žena a šibenica bývа usúdená.

*Porcia.* Poď, Nerissa, a stiahni oponu.

Vystúpi *sluha.*

*Sluha.* Kdeže je pani?

*Porcia.* Tu: čo chce môj pán?

*Sluha.* U brány vašej práve sostúpil
Benátčan mladý, ktorý prichádza
oznámiť príchod pána svojeho;
od nehož nesie pozdrav srdečný,
a krome vzkazu a slov zdvorilých,
i dary valnej ceny. Ešte nikdy
tak spanilého lásky poslanca
som nevidel. Ba nikdy v apríli
nenastal deň tak sladce, ukážuc,
jak rozkošné je leto pred dvermi,
jak posol tento pána predchádza.

*Porcia.* Ni slova viacej, prosím ťa: mám strach,
ty povieš ešte, že je príbuzný tvoj. —
Poď, Nerissa, poď: chcem už videti
tú poštu Kupida sa zaskveti.
*Nerissa.* Bassanio, srdcí pán, kiež si to ty!

(Odídu.)

---

## Tretie dejstvo.

### Výstup prvý.

Benátky. Ulica.

Vystúpi *Solanio* a *Salarino.*

*Solanio.* Nuž, čo nového na Rialte?

*Salarino.* Inu, dosiaľ není to podvrátené, že Antoniovi loď s bohatým nákladom stroskotala sa v úžine morskej; tuším, Dobrý Zisk menuje sa to miesto; veľmi nebezpečná a osudná to melčina, kde kostry mnohých statných lodí ležia pochované, jako sa hovorí, jestli možno dať vieru slovám kmotry Povesti.

*Solanio.* Prial bych si, aby bola vo veci tej tak lživou kmotrou, jako že mnohá žvýka zázvor, alebo presvedčí súsedov o tom, že narieka nad smrťou tretieho manžela. Ale to je pravda, — bez vytáček a okolkov, alebo nie že bych chcel križovať hladkú dráhu rozhovoru, — že dobrý Antonio, ten statočný Antonio — ó! kiež bych mal preň pomenovanie vhodné, ktoré by bolo jeho menu dobrým spoločníkom!

*Salarino.* Nu, teda dokonči.

*Solanio.* Ha, čo povedáš? — Inu, konec je ten, že ztratil loď.

*Salarino.* Bodaj by to bol konec jeho ztrát.

*Solanio.* Dovoľ, bych riekol ameň zavčasu, aby čert neskrižoval moju modlitbu, — lebo práve tu prichádza v podobe Žida.

Vystúpi *Shylock.*

*Solanio.* Jako sa máme, Shylock! Čo nového medzi kupci?

*Shylock.* Vy ste vedeli, nikto tak dobre, nikto tak dobre, jako vy, o úteku mojej dcéry.

*Salarino.* To je správno: čo sa mňa týče, znal som krajčíra, ktorý jej ušil krýdla, aby mohla uleteť.

*Solanio.* A Shylock, čo sa jeho týče, vedel, že vtáčkovi narástly krýdla; a potom majú ony všetky vo zvyku opustiť hniezdo.

*Shylock.* Za to je zatratená.

*Salarino.* To je isté, jestli čert bude jej sudcom.

*Shylock.* Že sa vzbúrilo moje vlastné telo a krv!

*Solanio.* Styď sa, stará mrcha! búri sa ti v tomto veku!

*Shylock.* Hovorím, moja dcéra je mojím telom a krvou.

*Salarino.* Medzi tvojím a jej telom je väčší rozdiel, nežli medzi ševcovskou smolou a slonovinou; väčší medzi vašou krvou, nežli medzi červeným vínom a rýnskym. — Ale povedzte nám, slyšali ste, či mal Antonio nejakú ztratu na mori, lebo nie?

*Shylock.* Tu mám druhý zlý obchod: ten bankrotár, ten márnotratník, ktorý sotva sa smie ukázať na Rialte; ten žobrák, ktorý

prichádzal vždycky taký švarný na námestie; nech si dá pozor so svojím zápisom! nazýval ma vždycky úžerníkom; nech si dá pozor so svojím zápisom; peniaze požičiaval z kresťanskej zdvorilosti; nech si dá pozor so svojím zápisom!

*Salarino.* Inu, viem iste, jestli mu prepadne, že nevezmeš jeho mäsa: čo bys' mal z toho?

*Shylock.* Ryby naň budem lapať: keď nenasýti iné, nasýti aspoň moju pomstu. On ma znevažoval, a prekazil mi polmilliona; smial sa mojim ztratám, posmieval sa môjmu zisku, hanil môj národ, križoval moje obchody, ochladzoval mojich priateľov, štval mojich nepriateľov. A jakú mal k tomu príčinu? Som Žid. Nemá Žid očú? nemá Žid rúk, údov, prostriedkov, smyslov, náklonností, náruživostí? živený tým samým pokrmom, ranený tou samou zbraňou, podrobený tým samým chorobám, uzdravovaný tým samým lekárstvom, zahrievaný a chladený tou samou zimou a letom, jako kresťan? Keď nás picháte, či nekrvácame? Keď nás šteklíte, či sa nesmejeme? Keď nás otrávite, či neumierame? A keď nás urážate, nemáme sa pomstiť? Ak sme vám podobní vo všetkom, chceme sa vám rovnať i v tomto. Keď Žid urazí kresťana, čo je jeho pokorou? pomsta. Keď kresťan urazí Žida, čo má byť jeho shovievavosťou dľa príkladu kresťanského? Nuž pomsta. Chcem dokazovať zlobu, ktorej nás vy učíte; musí to ísť krute, alebo prevýšim učiteľov.

Vystúpi *sluha.*

*Sluha.* Urodzení páni, Antonio, môj pán, je doma a praje si hovoriť s vami.

*Salarino.* Hľadali sme ho na všetkých stranách.

*Solanio.* Tu prichádza iný z jeho pokolenia: tretieho podobného nenajdeš, leda že by sa čert stal Židom.

(Odídu Solanio, Salarino a sluha.)

Vystúpi *Tubal.*

*Shylock.* Tu si, Tubal! čo nového prinášaš z Janova? našiel si moju dcéru?

*Tubal.* Často som prišiel do miest, kde som slyšal o nej, ale jej nemohol som najsť.

*Shylock.* Ach, tak, tak, tak! diamant preč, stál ma dvatisíc dukátov vo Frankfurte! Kliatba ešte len teraz padla na náš národ; dosiaľ som jej nikdy necítil. Dvatisíc dukátov v ňom; a iné drahocenné, drahocenné klenoty. Prial bych si, aby moja dcéra ležala mŕtva u mojich nôh, a v ušiach mala tie klenoty! prial, aby ležala v rakvi u mojich nôh, a pri nej dukáty! Nijakej zprávy o nej? Ach, tak: — a neviem ešte, čo bude stáť jej hľadanie. Nuž tak, ztrata na ztratu! zlodej ušiel s tak mnohým, a tak mnohé, aby sa vynašiel zlodej. A nijakého zadosťučinenia, nijakej pomsty! nikde nevideť nešťastia, len ktoré padá na moju hlavu; nikde vzdychov, len ktoré ja vyrážam; nikde slz, len ktoré ja roním.

*Tubal.* Áno, iní ľudia majú tiež nešťastie: Antonio, jako som počul v Janove, —

*Shylock.* Čo, čo, čo? nešťastie, nešťastie?

*Tubal.* Ztratil galeju, ktorá prichádzala z Tripolisu.

*Shylock.* Vďaka ti, Hospodine, vďaka ti, Hospodine! — Je to pravda, je to pravda?

*Tubal.* Hovoril som s niekoľkými plavci, ktorí sa zachránili s lode.

*Shylock.* Vďaka ti, dobrý Tubal: dobré noviny, dobré noviny! Ha, ha! — kde, v Janove?

*Tubal.* Vaša dcéra utratila v Janove, jako som počul, za jednu noc osemdesiat dukátov.

*Shylock.* Ty mi zasadzuješ ranu dýkou: — nikdy viac neuvidím moje zlato. Osemdesiat dukátov na posedenie! osemdesiat dukátov!

*Tubal.* Viacerí veritelia Antoniovi cestovali spolu so mnou do Benátok, ktorí tvrdili, že nevyhne pádu.

*Shylock.* To ma veľmi teší: budem ho trýzniť, budem ho mučiť! To ma veľmi teší.

*Tubal.* Jeden z nich ukazoval mi prsteň, ktorý dostal od vašej dcéry za opicu.

*Shylock.* Mor na ňu! Ty ma mučíš, Tubal: to bol môj tyrkis; dala mi ho Lea, keď som bol mládencom. Nebol bych ho dal za celý les opíc.

*Tubal.* Ale Antonio doista padne.

*Shylock.* Áno, to je pravda, skutočná pravda. Iď, Tubal, objednaj mi úradného sluhu; nech príde štrnásť dní vopred. Chcem mať jeho srdce, jestli premešká srok; lebo keď bude preč z Benátok, môžem robiť obchody, jaké chcem. Iď, Tubal, najdeš ma u našej synagogy; iď, dobrý Tubal; u našej synagogy, Tubal.

(Odídu.)

## Výstup druhý.

Belmont. Izba v dome Porcie.

Vystúpia *Bassanio*, *Porcia, Graciano*, *Nerissa* a sprievod.

*Porcia.* Shovejte, prosím: počkajte deň, dva,
prv než sa odhodláte: lebo ztratím
spoločnosť vašu, jak zle volíte.
A preto odložte s tým do času.
Mne čosi vraví, — není to však láska —
nechcela bych vás ztratiť; a vy viete,
nenávisť v takom smysle neradí.
Však aby ste mi lepšie rozumel, —
a predsa dievča nemluví, len myslí, —
zadržať bych vás chcela na čas tu,
prv než sa odhodláte. Mohla bych
naučiť vás, jak prave voliť máte;

tým ale prísahu bych zrušila.
To neučiním: ztratil by ste ma tak;
v tom páde však ma k hriešnej túhe máte zas,
bych zrušila ju. Zlorečený zrak váš,
že ma tak uriekol a rozdelil.
Som z pola vašou, druhá polovička
je vašou, — mojou, chcem riecť; mojou-li,
zas vašou; a tak celá vaša som!
Ó, tento neblalý čas priehradou
oddelil vlastníka a právo jeho!
A tak, ač vašou, predsa vašou nie. —
Keď tomu tak, je šťastie vinné, nie ja.
Hovorím zbytkom, abych tým len čas
pretiahla, zadržujúc jeho tok,
aby ste ešte novolil.
*Bassanio.* Chcem voliť,
poneváč takto žijem na škripci.
*Porcia.* Na škripci, Bassanio! tak vyznajte,
čo to za zrada v láske vašej väzí.
*Bassanio.* Ošklivá zrada pochybnosti, nič viac,
o lásky potechu ma plniac strachom:
sneh s ohňom zrovna tak sa sdružiť môže
v priateľstvo, jako zrada s láskou mojou.
*Porcia.* Aj, obávam sa však, že mluvíte
na škripci, kde sa mnohé povie z núdze.
*Bassanio.* Prisľúbte život mi, a vyznám pravdu.
*Porcia.* Nuž dobre, vyznajte a žite.
*Bassanio.* Ba, vyznajte a milujte:
to jadrom môjho vyznania by bolo.
Ó, šťastné muky, keď ma mučiteľ
sám učí odpovedi, jako vyviaznuť!
Lež šťastie své a skrine zkúsiť chcem.

(Odhrnú oponu zpred skriní.)

*Porcia.* Vpred, tedy! V jednej z nich som zavretá:
jak milujete ma, nuž najdete ma. —
Nerissa, a vy druhí, stojte stranou.
Nech hudba zneje, dokiaľ volí on;
by skončil, pochybí-li, jako labuť,
zmierajúc v speve: aby podobenstva
prípadnosť bola väčšia, oči mé
nech prúdom sú, preň smrti vodné lože.
On môže vyhrať: čím je hudba potom?
Je ona potom, jako hlahol trúb,
keď verní poddaní sa skláňajú
kniežatu novokorunovanému;
je jako zvuky sladko znejúce,
keď ženíchovi driemajúcemu
na svite vludzujú sa do ucha,

a zvú ho na sobáš. Včuľ ide on
nie menej dôstojne, však s väčšou láskou,
než mladý Alcides, keď vykúpil
panenskú daň, čo Troja s kvílením
platila morskej oblude: ja stojím
jak obeť, tamtoť ženy dardanské,
so zraky rmutnými zreť ktoré prišly
výsledok hrdinstva. Iď, Herkules!
Ži ty, ja budem žiť: — veď viac ma ľaká
tvoj zápas, nežli teba, jehož čaká.

Hudba a nasledujúca pieseň, medzitým, čo *Bassanio* uvažuje nad skriňami.

*Prvý hlas.* Lásky pôvod, kto z vás zná,
či v srdci lebo v hlave má
vznik a vzrast, jak vyspieva?
Povedzte mi.

*Druhý hlas.* Láska v očiach vznik berie,
hľadením rastie, potom mrie
v kolíske, kde spočinie.
Zazvoňme jej umieračkom,
začnem ja: bim, bam! bim, bom!

*Sbor.* Bim, bam, bom!

*Bassanio.* Tak zovňajší lesk môže najmieň byť;
svet stále mámený je ozdobnosťou.
U súdu kde to právo zkazené,
keď vylíči ho reči spanilosť,
by zdanie zla sa nezakrylo tým?
A v náboženstve, kde ten márny blud,
by hlava vážna neposvätila ho
a výpoveďou nepodoprela,
zahaliac hrubosť rúchom ozdobným?
Ba není viny zjavnej, by sa ctnosti
zovňajšou známkou nepriodela.
Jak mnohý zbabelec, ač srdce má
falošné, jako z piesku schodište,
na skráni nosí bradu Herkulovu
a Marsa mračného: keď nazrieš mu
do útrob, jatra biele má, jak mlieko;
a on len sily škvárom chvastá sa,
by zdal sa hroznejším! Hľaď na krásu,
a uvidíš, že predávajú ju
na váhu, ktorá zázrak pôsobí tu
v prírode, činiac najľahšími tie,
čo najviac toho nesú: tak, hľa, ony
vo svitkoch hadích zlate splývajúce
kadere, čo tak bujne poskakujú
s vetierkom, krásu kryjúc líčenú,

bývajú často venom hlavy druhej;
tá lebka, čo ich nosila, je v hrobe.
Tak ozdoba je klamným pobrežím
vôd nebezpečných; závoj nádherný,
haliaci krásu divocha; a slovom,
zdanlivá pravda, ktorou chytrá doba
i múdrych lapá. Preto, lesklé zlato,
ty tvrdá strava Midasova, nie,
ja teba nechcem; ani teba však,
jalový, všedný behúň od mužа
k mužovi: ale teba, teba len,
olovo chudé, ktoré skorej hrozíš,
než by si sľubovalo niečo snáď:
tvá bledosť hne ma viac, než výrečnosť;
tu volím: kiež mám z toho spokojnosť!

*Porcia.* Jak stíchlo všakých hnutí klátenie:
pochybnosť mysle, náhle zúfanie,
desivý strach, i bledá žiarlivosť!
Ó, láska, mierni svoju blaženosť.
Nech tíše rosí šťastie tvé; kroť vzlet svoj!
Po menej plesaj: prílišnosti sa boj,
by odpor nenastal!

*Bassanio.* Čo najdem tu? (Otvorí olovenú skriňu.)
Spanilej Porcie obraz! Ktorý poloboh
priblížil sa tak tvorbe? Oči tie
hýbajú sa, či na klenutí oka
mojeho tekajúc, len zdajú sa tak?
Tu rty sú roztvorené, delí ich
dych medový: tak sladká medzera
môž' deliť len tak sladkých priateľov.
Vo vlasoch jej, tu maliar na pavúka
hral si, a utkal zlatú sieť, by pevnej'
chytaly sa v nej srdcia mužských, nežli
komári v pavučine. Oči jej však, —
jak mohol hľadeť, keď ich maľoval?
Keď namaľoval jedno, zdá sa mi,
že v stave bolo ukrasť obe mu
a zbaviť seba súdruha. Však hľaďte!
jak ďaleko mej chvály podstata
podceňovaním krivdí stienu tomu,
tak ďaleko stien tento pokuľháva
za samou podstatou. — Tu lístok je,
mojeho blaha tresť a súhrn v ňom.

(Číta:) „Že ste nešiel za zdaním,
volil pravým poznaním,
stanúc sa tak blaženým:
nesiahajte za iným.
Spokojní-li s týmto ste,
a své šťastie uznáte,

k milej včuľ sa obráťte
a ju bozkom pozdravte.“
Milučký lístok. — Slečna, dovolíte: (Bozká ju.)
prichádzam vziať i dať, jak stojí v liste.
Jak zápasník, keď o cenu sa trudí,
a mnie, že vyzískal už chválu ľudí;
keď slyší potlesk, mocné jasanie,
zmámený je, i hľadiac, ustrnie,
bo nevie ešte, či to jemu platí:
tak stojím ja tu, milka, kvete zlatý,
pln pochybnosti, či ma neklame zrak,
kým nestvrdíte vy, že tomu je tak.

*Porcia.* Vy vidíte ma, Bassanio, kde stojím,
tak jaká som: ač sama pre seba
ctibažnou nebola bych v žiadosti svej,
žiadajúc o moc lepšou byť; však pre vás
bych rada bola trikrát dvadsať ráz
tá, čo som; tisíc rázy krásnejšia,
a desaťtisíc rázy ešte bohatšia:
len abych v očiach vašich zdvihla sa,
ctnosťami, krásou, statky, priateľmi
prevýšiť povesť svoju chcela bych.
Lež summa moja je tak ničomná:
vydáva zkrátka dievča nevzdelané,
a neškolené, život neznajúce;
v tom šťastné len, že není staré tak,
by nemohlo sa učiť; šťastnejšie
v tom ešte, že sa nezrodilo hlúpym
tou mierou, by sa nenaučilo.
Nadovše šťastnou, že jej krotký duch
vašemu poddá sa, by viedli ste ho,
jak pán jej, veliteľ jej, kráľ jej.
Ja sama, a čo moje, k vám je včuľ
a vášmu obráteno: doposiaľ
som bola paňou v tomto peknom dome,
čeľadi veliteľkou, sebe kráľovnou;
a teraz, práve teraz tento dom,
tá čeľaď, i ja sama vaši sme,
môj pane: s týmto prsteňom nás berte.
Však jestli by ste sa s ním rozlúčil,
snáď ztratil ho, či preč dal od seba,
to znamením buď pádu vašej lásky,
mne právom sťažnosť na vás pozdvihnúť.

*Bassanio.* Vy ste ma, slečna, všech slov zbavili,
jedine krv mi v žilách mluví k vám:
a taký zmätok vo mne zavládnul,
jak na reč krásne prednesenú snáď
kniežaťa milovaného sa zjaví
v zástupe spokojene bzučiacom;

kde každé niečo, sliate dovedna,
vyrastá v chaos čírej radosti,
ač nevyslovenej, však zjavnej dosť.
A jestli prsteň tento odlúči sa
s mojeho prstu, tak i život môj
ztadiaľto odlúči sa: potom už,
ó! smele recte, Bassiano je mŕtvy.

*Nerissa.* Môj pane, moja pani, včuľ je náš čas,
čo pri tom stáli sme a videli
žiadostí našich zdar, by zvolali sme
na slávu vám: nuž, sláva vám, môj pane
a pani má!

*Graciano.* Môj pane Bassanio a drahá slečna,
ja želám všakú radosť vám, čo sami
len želať sebe môžete, bo viem,
že žiadnej bezo mňa si neželáte.
Keď svadbu svoju sláviť budete,
vernosti sľubom viažuc sa, nuž posím,
bych zároveň ja mohol sňatok mať.

*Bassanio.* Zo srdca rád, len jestli najdeš ženu.

*Graciano.* Ďakujem Vašej milosti: sami
ste mi ju našli. Môj zrak, pane môj,
vie taktiež bystre zočiť, jako váš.
Vy paniu zočil ste, ja služobnicu.
Vy miloval ste, ja tiež; lebo odklad
nesvedčí mne tak zrovna, jako vám.
Na skríňkach tamtoť zdar váš závisel;
a môj tiež, jako prípad dosvedčil;
bo namlúvajúc tu, až spotil som sa,
a prisahajúc, až mi diasna vyschly
od prísah lásky, napokon — jak konec
nezlyhá — mám sľub krásavice tejto,
že milovať ma bude, získa-li
jej slečnu zdar váš.

*Porcia.* Je to pravda, Nerissa?

*Nerissa.* Je, slečna, ráčite-li schváliť to.

*Bassanio.* A mienite to vážne, Graciano?

*Graciano.* Do cela vážne, pane.

*Bassanio.* Váš sňatok bude ku cti nášmu veseliu.

*Graciano* (k Bassaniovi). Stavíme sa s nimi na prvého chlapca o tisíc dukátov.

*Nerissa.* Čo chcete postaviť?

*Graciano.* Kto prichádza tu? Lorenco a jeho pohanka?
Môj Benátčan tiež, priateľ Solanio?

Vystúpia *Lorenco*, *Jessika* a *Solanio.*

*Bassanio.* Lorenco, Solanio tiež, vítam vás!
Jestliže mladosť mojej vážnosti tu

vás môže vítať. — S vaším svolením,
ja vítam priateľov a krajanov mých,
spanilá Porcia.
*Porcia.* Taktiež ja, môj pane;
velice sú mi vítaní.
*Lorenco.* Milosti vašej vďak! — Čo mňa sa týče,
nemienil som vás, pane, navštíviť tu.
Však cestou keď som potkal Solania,
on žiadal ma, a márne spieral som sa,
bych ho sem doprevadil.
*Solanio.* Tak je, pane;
a mal som dôvod k tomu. Signior Antonio
porúča sa vám. (Odovzdá Bassaniovi list.)
*Bassanio.* Prv než otvorím list,
povedzte, jako sa má priateľ môj?
*Solanio.* Nie zle, môj pane, leda v mysli svej;
ni dobre, leda v mysli: jeho list
vám zvestuje stav jeho. (Bassanio číta list.)
*Graciano.* Nerissa, obveseľ toť cudzincov;
uvítaj ich. — Sem ruku vašu, Solanio:
čo nového je v Benátkach? Jak sa má
kráľovský kupec, dobrý Antonio?
Viem, zdaru našemu sa bude tešiť:
sme Jasonovia, rúna dobyvší.
*Solanio.* Kiež dobyli ste rúna, čo on ztratil!
*Porcia.* V tom písme zlostný obsah musí byť,
on kradne farbu z tvári Bassania:
snáď priateľ drahý umrel; iné nič
na svete nemohlo by pevnosť muža
tak mocne podvrátiť. Čo, stále horšie! —
Dovoľte, Bassanio, som z pola to, čo vy,
a polovička všeho náleží mne,
čo list ten prináša vám.
*Bassanio.* Drahá Porcia!
Tu niekoľko je slov, že odpornejšie
snáď nikdy nešpinily papieru;
Spanilá slečna, keď som prvý krát
vyznával lásku vám, som otvorene
povedal, že vše moje bohatstvo
koluje v mojich žilách, že som šľachtic;
a pravdu riekol som. Však, drahá slečna,
keď za nič cenil som sa, uvidíte,
jak veľký chvastúň som bol. Rieknuc vám,
že nemám nič, mal som vám povedať,
že menej mám, než nič; bo skutočne
zaviazal som sa priateľovi drahému,
priateľa zaviazal zas' najhoršiemu
nepriateľovi jeho, získať chtiac
prostriedky. Tu je, slečna, jeho list —

Ten papier, jako telo priateľa,
a každé slovo na ňom, rana zejúca,
z nejž tečie živá krv. — Lež, pravda to,
Solanio? Zlyhaly mu všetky obchody?
Čo, ani jeden nevydaril sa?
Z Mexika, z Tripolisu, z Anglie,
z Berberska, Lissabonu, Indie?
Neušla žiadna z lodí hroznému
nárazu skalísk, kupcov kaziacich?
*Solanio.* Ni jedna, pane môj. A ostatne,
i keby hotové mal peniaze
vyplatiť Žida, zdá sa, že by ich
on neprijal. Ba, nikdy nepoznal som
stvorenia, majúceho ľudskú tvár,
že by tak drave na zkazu šlo človeku.
Dňom-nocou na dožeho nalieha,
a kričí o zániku svobôd štátu,
jak právo odoprú mu: dvadsať kupcov,
sám dože, najvážnejší mužovia
senátu, všetci premlúvali ho;
lež nikto nemohol mu vybiť z hlavy
žalobu zlostnú z premeškania sroku
o právo, o úpis.
*Jessika.* Kým u neho som bola, slyšala som,
jak prisahal sa pred Chusom a Tubalom,
krajany jeho, že chce radšej mäso
z Antonia, nežli dvadsaťnásobnú
hodnotu summy, ktorú dlžen mu je:
a viem, že jestli zákon, moc a vážnosť
mu toho neodoprú, pane môj,
zle bude s Antoniom ubohým.
*Porcia.* Je vám on drahý priateľ, čo v tej nesnádzi je?
*Bassanio.* Najdrahší priateľ môj a najmilší muž,
povahou dobrák, neunavný duchom
v konaní služieb, muž, v ňomž jasnejšie
starého Rimana ctnosť javí sa,
než v komkoľvek, čo dýcha v Itálii.
*Porcia.* Jak veľkú summu Židovi je dlžen?
*Bassanio.* Dukátov za mňa tritisíc.
*Porcia.* Čo, nie viac?
Šesťtisíc dajte mu, a zničte úpis;
dva razy po šesťtisíc, i tri razy,
než by mal priateľ takej povahy
len jediný vlas ztratiť vinou Bassania.
Lež vstupme v chrám, a ženou zovte ma prv,
a potom do Benátok k priateľovi:
bo ležať nesmiete vy nikedy
po boku Porcie s duchom nepokojným.
Peniaze dám vám, dvadsaťnásobne

zaplaťte malý dlh ten: zaplatiac ho,
priveďte ko mne druha verného.
Nerissa a ja dotiaľ budeme žiť
jak dievčatá a vdovy. Poďme teda!
Bo v svadby deň už lúčiť sa vám treba.
Pozdravte priateľov, zrak váš nech javí jas:
kúpený draho ste, i draho kochám vás. —
Však slyšať chcem list vášho priateľa.

*Bassanio* (číta). „Sladký Bassanio, lode moje všetky stihlo nešťastie, veritelia moji stávajú sa krutými, moje položenie je biedne, môj zápis, daný Židovi, prepadol; a poneváč není možno, hoci bych zaplatil, abych žil, všetky dlhy medzi vami a mnou sú vyrovnané; kebych vás len mohol uzreť pri mojej smrti. Jednako čiňte, jak vám ľúbo: jestli vás láska vaša nepremluví, aby ste prišli, o list môj nedbajte.“

*Porcia.* Ó, drahý, nechajte vše tak, a iďte!

*Bassanio.* Odíduc s vaším milým svolením,
chcem pospiechať: však než sa vrátim zas,
nezviní lože mojím meškaním,
ni oddych nemá vkročiť medzi nás.

(Odídu.)

## Výstup tretí.

Benátky. Ulica.

Vystúpi *Shylock, Salarino*, *Antonio* a *žalárnik.*

*Shylock.* Žalárnik, daj naň pozor. — O milosti
mne nehovorte! Toto je ten blázon,
peniaze ktorý darmo pojčiaval. —
Žalárnik, daj naň pozor.

*Antonio.* Poslyšte predsa, dobrý Shylocku!

*Shylock.* Chcem úpis svoj mať! Proti mojemu
úpisu nemluv nič: bo prisahal som,
že budem vymáhať svoj úpis.
Psom zval si ma, prv než si príčinu mal:
však som-li psom, nuž strež sa zubov mých!
Mne dože musí po práve dať. — Divím sa,
nevážny žalárniku, tvojej ochote,
že ideš von s ním k jeho žiadosti.

*Antonio.* Slyš moje slová, prosím ťa.

*Shylock.* Chcem úpis, nechcem slyšať tvojich slov:
chcem úpis svoj, a preto nemluv viac.
Mňa nezrobíš mdlým, nežnookým bláznom,
bych hlavou krútil, zmäknul, vzdychal, poddal sa
kresťanským prostredníkom. Nechoď za mnou;
slov žiadnych nechcem slyšať: úpis chcem! (Odíde.)

*Salarino.* To iste najzatvrdlejší pes, jakých
viac není medzi ľuďmi.

*Antonio.* Nechajte ho:
nepôjdem za ním s márnou prosbou viac.
On hľadá život môj; viem dobre, prečo:
častokrát zachránil som od pokuty
dlžníkov jeho mnohých, ktorí prišli
s žalobou ko mne; preto nenávidí ma.
*Salarino.* Viem iste, dože nedopustí to,
by v platnosť vošla táto pokuta.
*Antonio.* Nemôže dože zákona beh rušiť;
bo keby porušil ho, pohodlie,
ktorého užívajú cudzinci
tu u nás v Benátkach, by znevážilo
našeho štátu spravedlnosť; kdežto
kupectvo a zisk mesta závisí
od všetkých národov. Nuž, poďme len:
žiaľ môj a ztraty strhaly ma tak,
že sotva už funt mäsa zachovám
na zajtra krvavému veriteľovi. —
Poď, žalárniku. — Boha prosím len,
by prišiel Bassiano a videl ma
dlh jeho splácať; o ostatok nedbám!

(Odídu.)

## Výstup štvrtý.

Belmont. Izba v dome Porcie.

Vystúpi *Porcia, Nerissa, Lorenco, Jessika* a *Baltazár.*

*Lorenco.* Ačkoľvek mluvím v vašej prítomnosti,
vy máte, slečna, pochop šľachetný
a pravý o priateľstve bohorovnom;
čo javí sa tak skvele v znášaní
neprítomnosti pána vašeho.
Keby ste vedeli však, komu česť tú
osvedčujete, jaký statočný
je muž to, jemuž pomoc zasielate,
jak láskavý to priateľ pána môjho,
manžela vášho, viem, že by ste boli
hrdejšou na svoj skutok, než by vás
dobrota zvyklá k tomu nútiť mala.
*Porcia.* Mne nikdy ľúto nebolo, že dobré
som konala, ni teraz není mi:
bo medzi priateľmi, čo obcujú
a trávia spolu čas, ich srdcia stejné
jho lásky nesú, musí rovnomernosť
výrazu, mravov, duší panovať.
I myslím si, že tento Antonio,
súc pána môjho druhom najmilším,

podobný jemu musí byť. Keď tak,
jak málo to, čo vynaložila som
na vykúpenie obrazu mej duše,
zo stavu ukrutnosti pekelnej!
Lež to sa blíži príliš samochvále:
nuž nechajme to; slyšte inú vec.“
Lorenco, odovzdávam do rúk vám
vedenie domu a mé hospodárstvo,
kým pán môj vráti sa; bo s mojej strany,
ja tajný sľub som vzniesla k nebesám,
že v modlitbách a rozjímaní budem žiť,
jedine Nerissou tu sprevádzaná,
kým muž môj a môj pán sa navrátia.
Je kláštor na dve míle ztadiaľto;
tam chceme zotrvať. I prosím vás,
neodmietnite úkol, ktorý vám
ukladá láska má a nutnosť
dočasná.

*Lorenco.* Slečna, z srdca milerád;
som k službám vašim vždycky ochotný.

*Porcia.* Čeliadka moja zná už úmysel môj,
a slúchať bude vás i Jessiku,
jak pánov miesto mňa i Bassania.
Nuž, s Bohom, kým sa uvidíme zas.

*Lorenco.* Nech sprevádza vás blaženosť a šťastie!

*Jessika.* Spokojnosť srdca, Milosti, vám prajem.

*Porcia.* Za vaše prianie vďaka vám, a nazpäť
srdečne vám ho prajem: s Bohom, Jessika.

(Jessika a Lorenco odídu.)

Nuž, Baltazár,
jak poctivým a verným bývals' vždy,
buď mi i teraz. Vezmi tento list,
a čo len ľudské úsilie je v stave,
pospiechaj do Padui: odovzdaj ho
tam do rúk vlastných strýca mojeho,
doktora Bellaria; hľaď, jaké písma
a odev dá ti: tie čo najrýchlejšie
mi prines k obecnému prievozu
na loďku, ktorá plaví do Benátok.
Neztrácaj času rečami, lež iď
a spiechaj: ja tam budem pred tebou.

*Baltazár.* S prospechom náležitým, slečna, idem. (Odíde.)

*Porcia.* Nerissa, poď; mám dielo pred sebou,
o ktorom ešte nevieš; našich manželov
uzrieme prv, než spomenú si na nás.

*Nerissa.* A uvidia nás oni?

*Porcia.* Zaiste,
Nerissa, ale v takom odeve,

že domnievať sa budú, jako by sme
to mali, čo nám chybí. Stavím sa,
keď vyfintíme sa jak mládenci,
že budem chlapcom šumnejším z nás oboch,
a dôstojnejšie kord svoj ponesiem;
hovoriť budem hlasom chripľavým,
jak chlapec na priechode k mužnosti.
Dva malé krôčky v jeden mužský krok
natiahnem; mluviť budem o rvačkách,
jak drzá mládež, a lhať roztomile,
jak čestné dámy hľadaly mej lásky,
keď som im odoprel však, ony ochradly
a umrely, — i nemohol som za to.
A potom želeť budem a priať si,
kiež som ich predsa nebol usmrtil.
A potom dvadsať takých drobných lží;
i budú ľudia prisahať, že som už
pred rokom školy ukončil. — Mám v mysli
tisíce hrubých šibalství tých chlapcov
chvastavých, ktoré hodlám vykonať.

*Nerissa.* Jak? máme na seba vziať úkol mužov?

*Porcia.* Fuj, jaká otázka to,
nech je tak mrcha jazyk na blízku!
Však poď, vše poviem ti, čo za lubom mám,
keď do kočiara sadnem, ktorý čaká nás
pred vráty parku; treba nám však spechať,
bo dvadsať míľ dnes máme ešte jechať.

(Odídu.)

## Výstup piaty.

Tamže. Záhrada.

Vystúpi *Lancelot* a *Jessika.*

*Lancelot.* Áno, vskutku! lebo, vidíte, hriechy otcov majú byť pohľadávané na deťoch: preto, priznávam sa vám, mám obavy o vás. Býval som k vám vždy prostý, a tak i teraz prejavujem svoju mienku o tej veci: preto buďte bodrej mysle; lebo vskutku, domnievam sa, že ste zatratená. Je tu jediná nádej pri tom, ktorá vám môže trochu prospeť; a i tá je len taká nevlastná nádej.

*Jessika.* A ktorá je to nádej, prosím ťa?

*Lancelot.* Aj, vy môžete dúfať do istej miery, že váš otec vás nesplodil, — že nie ste Židovou dcérou.

*Jessika.* To by bola vskutku taká nevlastná nádej: potom by boly hriechy matkine pohľadávané na mne.

*Lancelot.* Vskutku takým činom obávam sa, že ste zatratená pre otca i pre matku: takto keď sa vyhnem Scylle, vášmu otcovi, padnem do Charybdy, vašej matky. Áno, vy ste ztratená na obojí spôsob.

*Jessika.* Ja budem spasená skrze môjho manžela; on ma učinil kresťankou.

*Lancelot.* Vskutku, tým veľmi zvinil: nás bolo už predtým dosť kresťanov; práve toľko, že mohol dobre obstáť jeden pri druhom. Toto robenie kresťanov zdvihne cenu svíň: jestli sa staneme všetci jedákmi bravčoviny, zanedlho škvarku slaniny nedostaneme na panvicu za peniaze.

*Jessika.* Poviem môjmu mužovi, čo ste mi riekli, Lancelot; tu prichádza.

Vystúpi *Lorenco.*

*Lorenco.* Budem ešte žiarliť na vás, Lancelot, keď takto tlačíte moju ženu do kúta.

*Jessika.* Nemáte sa čoho báť, Lorenco: medzi mnou a Lancelotom je po priateľstve. Povedal mi doprosta, že pre mňa nieto milosti v nebesách, poneváč som Židovou dcérou; a hovorí, že nie ste dobrým údom pospolitosti, lebo keď obraciate Židov na kresťanov, tým dvíhate cenu bravčoviny.

*Lorenco.* Z toho zodpoviem sa ja ľahšie pred pospolitosťou, nežli vy, že sa černoška stala takou nafúkanou: je u vás s deckom, Lancelot.

*Lancelot.* Divím sa, že ju očerňujete ešte viac: jestli je menej, nežli poctivou ženou, nepotrebuje vášho očerňovania, keď je bez toho černoškou.

*Lorenco.* Jako si vie každý blázon hrať so slovy! Tuším zanedlho skvelosť vtipu najlepšie bude sa javiť mlčaním, a shovorčivosť stane sa chvalitebnou len pri papúškoch. — Iď do domu, chlape; povedz tam, aby sa prichystali k obedu.

*Lancelot.* To je hotové, pane; majú všetci žalúdky.

*Lorenco.* Milostivý Bože, jaký si ty vtipkár! teda káž im prichystať obed.

*Lancelot.* I to je hotové, pane, zbýva len prikryť.

*Lorenco.* Môžete teda prikryť.

*Lancelot.* Hlavy nie, pane. Viem, čo sa sluší.

*Lorenco.* Ešte väčšie stíhanie slov! Chceš v jednom okamžiku preukázať sa celým bohatstvom svojho vtipu? Prosím ťa, rozumej prostému človeku jeho prostej mienke: iď k svojim kamarátom, káž im prikryť stôl, priniesť jedlo, a my prídeme potom na obed.

*Lancelot.* Čo sa týče stola, pane, bude prinesený; čo sa týče jedla, bude prikryté; čo sa týče vášho príchodu na obed, pane, nuž v tom nech rozhoduje vaša vôľa a nálada. (Odíde.)

*Lorenco.* Ó, svätá súdnosť! jaká je to reč.
Ten blázon do pamäti vštepil si
regiment slovných hračiek; avšak znám
mnohého blázna v lepšom postavení,
podobne jemu vystrojeného,
čo k vôli štipľavému slovíčku
povrhne smysel. — Jessika, jak sa máš?
A teraz povedz, milá, mienku svoju,
jak sa ti ľúbi žena Bassaniova?

*Jessika.* Slov nenachádzam, jako. Hodno veru,
by viedol život čestný Bassanio;
bo majúc v žene také požehnanie,
slasť nebeskú tu najde na zemi;
a jestli na zemi jej nezaslúži,
nuž právom do neba sa nedostane.
Ba keby tak dva bohovia sa dali
na stávku nebeskú, a vkladom boly by
dve zemské ženy, a z nich jednou Porcia,
k tej druhej veru treba bolo by
doložiť ešte niečo, bo jej rovne
ubohý surový svet nemá.
*Lorenco.* Ja práve takým manželom som tebe,
manželkou jakou ona jemu je.
*Jessika.* Aj, tážte sa ma, čo i o tom mienim.
*Lorenco.* Naskutku: prv však poďme k obedu.
*Jessika.* Ja vás chcem chváliť, dokiaľ lačná som.
*Lorenco.* Nie, prosím, pri stole to povieme si:
čokoľvek mi tam riekneš, medzi iným
to strávim tiež.
*Jessika.* Nuž dobre, poviem vám to.

(Odídu.)

---

## Štvrté dejstvo.

### Výstup prvý.

Benátky. Súdna sieň.

Vystúpia *Dože*, *senátori*, *Antonio*, *Bassanio*, *Graciano*, *Solanio*, *Salarino* a iní.

*Dože.* Nuž, je tu Antonio?
*Antonio.* Tu, k službám, Vaša Milosť.
*Dože.* Je mi ťa ľúto: do činenia máš
s kamennným protivníkom, chlapom neľudským,
neschopným sústrasti, v ňomž iskierky
nenajdeš milosrdia.
*Antonio.* Počul som,
že Vaša Milosť veľmi snažila sa
umierniť jeho prísné pokračovanie.
Poneváč ale zatvrdilý je
a nemôže ma žiaden zákonný
prostriedok z moci jeho nenávisti
vytrhnúť, trpezlivosť postavím
oproti jeho vzteku; ozbrojený
pokojom mysle preniesť trúfam si
najhoršie jeho tyranstvo a zlobu.
*Dože.* Nech ide niekto a zve Žida sem.
*Solanio.* U dverí stojí: pane, on už ide.

Vystúpi *Shylock.*

*Dože.* Ustúpte mu, nech stane oproti nám. —
Nuž, Shylock, svet tak myslí, a ja taktiež,
že túto hru svej zlomyseľnosti
len po okamžik dejstva posledného
povedieš; potom ale, myslia si,
že milosrdenstvo a ľútosť svoju
dokážeš podivuhodnejšie, nežli
je krutosť tvoja, divnej tvárnosti;
a kdežto pokuty sa domáhaš včuľ, —
znejúcej na funt mäsa tohoto
chudáka kupca, — nielen že sa vzdáš
nároku toho, ale dotknutý
ľudskosti hnutím, láskou, na vyše
z istiny ešte čiastku odpustíš mu;

sústrasti pohľad vrhnúc na ztraty,
čo posledne tak prikvačily ho:
stačiace, aby klesol pod nimi
kráľovský kupec, aby strhly tiež
k súcitu s jeho stavom žulovú hruď
a srdcia drsné, jako železo,
Tatárov krutých, Turkov, nezvyklých
na služby nežnej láskavosti.
Čakáme všetci, Žide, krotkú odpoveď.
*Shylock.* Svoj zámer zjavil som už Vašej Milosti;
a prisahal som na náš svätý Sabbath,
že chcem mať, čo mi dáva zápis môj.
Keď mi to odoprete, nebezpečie
nech padá z toho na ústavu vašu
a svobody. Vy pýtate sa, prečo
chcem radšej mať funt mäsa podlého,
než prijať tri tisíce dukátov?
Odpoveď na to nedám: povedzte,
že je to vrtoch. Je to odpoveď?
Čo, jestli dom môj potkan nepokojí,
a mne sa zvidí desaťtisíc dukátov
dať za to, aby otrávený bol!
Čo, odpoveď tá není dostatočnou?
Sú ľudia, prasa kvičiace čo slyšať
nemôžu; iní, spatriac kočku, zúria;
a iní, slyšiac nosový zvuk gajd,
nemôžu zadržať moč; lebo pud
ovláda hnutie ich, a núti myseľ
k nálade jemu milej, lebo ošklivej.
Nuž, abych vám dal odpoveď: jak není
tu možno udať dôvod podstatný,
že jeden nemôže zniesť kvikot prasaťa;
zas iný prostú, užitočnú kočku;
a iný zvuk gajd, — ale mimovoľne
ostude nevyhnutnej poddáva sa,
a uráža sa sám, súc urazený:
tak neviem udať dôvod tiež, a nechcem,
než istú nechuť a zášť zastaralú
oproti Antoniovi, že sa práva,
mne škodného, tak na ňom domáham.
Ste s odpoveďou spokojní?
*Bassanio.* To není odpoveď, ty necitný muž,
bys' omluvil ňou tvojej krutosti prúd.
*Shylock.* Povinný nie som dať ti milú odpoveď.
*Bassanio.* Či vraždí každý, čoho nemá rád?
*Shylock.* Kto nenávidí vec, by nechcel zničiť ju?
*Bassanio.* Urážka každá není hneď i zášť.
*Shylock.* Čo, dvakrát hadovi sa uštipnúť dáš?
*Antonio.* Považte, prosím: s Židom hádate sa.

Vy môžete tak zrovna na breh stať
a kázať prúdom klesnúť zo svej výše;
vy môžete tak zrovna jedli zakázať
na horách šumeť a triasť vrcholcom,
keď nebies víchricou je zmietaná;
tak zrovna môžte urobiť i najtvrdšie,
jak obmäkčiť chceť — veď čo môž' byť tvrdším? —
Tohoto Žida srdce. Preto prosím vás,
viac nesľubujte nič, a netruďte sa,
lež v krátkosti a prosto dovoľte mi,
nech mám svoj ortieľ, a Žid po vôli.

*Bassanio.* Za tvoje tri tu máš šesťtisíc dukátov.

*Shylock.* A keby z tých šesťtisíc každý duk'+
bol na šesť čiastok delený, a každá
čiastočka dukát, nevzal by som ich,
lež na úpise svojom trval bych.

*Dože.* Jak môžeš dúfať milosť, odoprúc ju?

*Shylock.* Čo bych sa súdu bál, keď nečiním zle?
Kúpených otrokov je u vás mnoho,
jichž oslom vašim, psom a mezkom podobne,
k otrockým podlým dielam užívate,
poneváč ste ich kúpili. Mám riecť vám:
svobodu dajte im, a ožeňte ich
s vašimi dedičmi? nač potiť ich
pod tiažou bremien? Usteľte im lože
tak mäkké, jako sebe; diasna ich
nech dráždi tože jedlo? — Rečiete mi:
Otroci naši sú! Tak ja vám vravím:
funt mäsa, ktorý z neho požadujem,
je draho kúpený, je môj, i chcem ho mať.
Keď odoprete mi, nuž hanba, fuj!
Na vaše zákony: tak v Benátkach
nijakej moci nemá nariadenie. —
Na výrok čakám: rieknite, mám ho mať?

*Dože.* Mám právo zasadnutie rozpustiť,
jak Bellario, doktor učený,
ktorého požiadal som o riešenie,
nepríde sem dnes.

*Solanio.* Milosti, tu vonku
doktorov posol čaká s listami:
toť práve prišiel z Padui.

*Dože.* Prineste listy; zavolajte posla.

*Bassanio.* Ó, Antonio! Len bodrej mysle buď!
Prv má mať Žid ten moju krv, i mäso,
i kosti, vše, než ty bys' ztratiť mal
jedinú kvapku krvi pre mňa.

*Antonio.* Ja som tá ovca v stáde nakazená,
najzrelšia k smrti; najslabší plod stromu
najprvej padá k zemi: tak tiež ja.

Bassanio, nemôžeš byť platnejším mne,
než žijúc, keď mi složíš nápis na hrob.

Vystúpi *Nerissa,* oblečená za pisára advokátovho.

*Dože.* Z Padui, od Bellaria prichádzate?
*Nerissa.* Od neho, pane. On vás pozdravuje. (Odovzdá list.)
*Bassanio* (k Shylockovi). Čo brúsiš nôž svoj s takou horlivosťou?
*Shylock.* Bych vyrezal svoj záloh z bankrotára.
*Graciano.* Nie na podošve, na duši si ostríš,
ukrutný Žide, nôž svoj; žiadny kov však,
nie, ani topor katov britkosťou
ni zpola nerovná sa zášti tvej.
Nemôže žiadna prosba preniknúť ťa?
*Shylock.* Nie, žiadna, k jakej vtip tvoj dostačí.
*Graciano.* Ó, zatratený buď, pse neúprosný!
Pre život tvoj nech spravedlnosť vinia.
Ty vieru moju takmer otriasaš,
a pridal bych sa Pytagorovi,
že duše zvierat uťahujú sa
do ľudských tiel: tvoj psí duch vlkom as'
je spravovaný, jehož obesili
pre vraždu človeka; a s šibenice
utiekol práve jeho zúrivý duch,
keď ležals' v poškvrnenej matke tvej,
i utiahol sa do teba: bo túžby tvé
sú vlčie, dravé, krvavé a hladné.
*Shylock.* Než odzlorečíš pečať s môjho úpisu,
len pľúcam ublížiš si krikom svojím.
Pospravuj vtip svoj, dobrý mládenče,
síc' rozpadne sa v rumy beznádejné. —
Na právo čakám tu.
*Dože.* List tento od Bellaria odporúča
mladého, učeného doktora
našemu súdu. — Kde je on?
*Nerissa.* Tu vedľa čaká na odpoveď vašu,
prístupu zdaliž doprajete mu.
*Dože.* Srdečne rád. — Nech idú niekoľkí z vás
a úctive ho doprevadia sem. —
Súd medzitým nech slyší Bellariov list.

*Pisár.* (Číta.) „Vašej Milosti budiž zpráva daná, že pri obdržaní Vášho listu bol som veľmi chorý: ale v okamžení tom, keď posol Váš prišiel, bol u mňa na priateľskej návšteve mladý doktor z Ríma; jeho meno je Baltazár. Rozpovedal som mu spornú záležitosť medzi Židom a Antoniom, kupcom: prehliadli sme spolu mnohé knihy; on je poučený o mojej mienke, ktorú, opravenú jeho vlastnou učenosťou, — jejž velikosť nemôžem dosť odporúčať, — prináša s sebou na moje naliehanie, aby vyhovel miesto mňa žiadosti Vašej Milosti. Prosím Vás, nech nedostatok jeho liet není prekážkou, aby sa mu dostalo dostatočne uctivého uváženia; poneváč nikdy som nepoznal

takého mladého tela s takou starou hlavou. Ponechávam ho Vášmu milostivému prijatiu; jeho zkúška pred Vami bude mu najlepším odporučením.“

*Dože.* Slyšíte, čo nám píše učenec ten:
a tuším, tu sám doktor prichádza.

Vystúpi *Porcia,* oblečená za doktora práv.

*Dože.* Podajte ruku mi. Vy od Bellaria
starého prichádzate?
*Porcia.* K službám, Milosti.
*Dože.* Ste vítaní nám: sadnite si, prosím.
Je známa rozopra vám, ktorá tu
na súde má byť pokonávaná?
*Porcia.* Mám známosť o veci tej dokonalú. —
Nu, ktorý je ten kupec, ktorý Žid?
*Dože.* Antonio, starý Shylock, oba predstúpte.
*Porcia.* Je vaše meno Shylock?
*Shylock.* Áno, Shylock.
*Porcia.* Podivný je váš nárok, ktorý staviate;
však formy tej, že zákon benátsky
nemôže odpierať vám, jak si vedete. —
(K Antoniovi.) Vy ste ním ohrožení, či nie tak?
*Antonio.* Som, dľa slov jeho.
*Porcia.* Uznávate zápis?
*Antonio.* Uznávam.
*Porcia.* Tak Žid musí milosrdným byť.
*Shylock.* Z pohnútky jakej musím? to mi recte.
*Porcia.* Milosti spôsob nútiť nedá sa, —
jak tichý daždík, padá ona z nebies
na našu zem; má dvoje požehnaní:
i toho žehná, kto ju dáva sám,
i kto ju berie. V silnom najsilnejšia,
vládcovi na tróne je krajšou ozdobou,
než jeho koruna: bo žezlo jeho
je svetskej vlády osvedčovateľom;
znamená dôstojnosť a veličenstvo,
v čom strach a bázeň kráľov spočíva.
Lež milosť prevyšuje žezla moc:
jej slúži za trón srdce vladárov,
a prívlastkom je Boha samého.
Moc svetská podobá sa moci Božej,
keď milosť s právom druží sa. Nuž, Žide!
ač práva domáhaš sa, uváž preto:
že v behu práva nenajde z nás nikto
spasenia; o milosť sa modlíme,
a táto modlitba nás učí všech,
by skutky milosti sme konali.
Tak mnoho vravím preto, abych zmiernil
tvoj nárok práva; na ňomž stáť-li budeš,

tak prísny benátsky súd musel by
svoj výrok vyniesť proti kupcovi toť.
*Shylock.* Na moju hlavu skutky moje!
O právo volám, pokutu a zápis môj.
*Porcia.* Čož, není v stave zaplatiť ti dlh?
*Bassanio.* Ó, áno, núkam mu ho pred súdom tu;
ba trojnásobnú summu: nestačí-li,
i desaťnásobne ju zaplatiť
zaviažem sa; a v záloh ruky dávam,
i hlavu, srdce svoje. Nestačí-li
to ešte, zjavno je, že zlomyseľnosť
stlačuje pravdu: tedy prosím vás,
prekrúťte zákon k svojej vážnosti raz;
pre veľké právo zrobte malú nepravosť,
a bráňte tomu diablu v jeho úmysle.
*Porcia.* To nesmie byť: moc žiadna v Benátkach
nemôže zmeniť zákon ustavený.
Za príklad by to uvádzali neskôr,
a mnohý omyl týmže príkladom
do štátu by sa votrel: nemôž' to byť.
*Shylock.* Hľa, Daniel prišiel súdiť! pravý Daniel!
Ó, múdry, mladý sudca, jak si ťa ctím!
*Porcia.* Dovoľte, prosím, nazreť v zápis váš.
*Shylock.* Tu, predôstojný doktor, tu je on.
*Porcia.* Shylocku, trojnásobný peniaz núka ti.
*Shylock.* Prísahu, prísahu mám v nebesách!
Mám krivú prísahu vziať na svedomie?
Nie, ani za Benátky.
*Porcia.* Áno, zápis
prepadol: a Žid môže žiadať po práve
funt mäsa, ktorý on sám vyreže
najbližšie k srdcu kupcovmu. — Buď milosrdný!
Ber summu trojnásobne; dovoľ mi,
nech zápis roztrhám.
*Shylock.* Nu, jaknáhle
splatený bude vedľa znenia jeho. —
Je zjavno, vy ste sudcom dôstojným;
vy znáte zákony, váš prednes bol
velice zdravý: žiadam po práve vás,
jehožto záslužným ste pilierom,
prikročte k výroku. Bo prisahám tu,
v jazyku muža není sily tej,
by zvrátila ma: trvám na úpise.
*Antonio.* Velice snažne prosím súdny dvor,
by výrok vyniesol.
*Porcia.* Nuž, vec je tá:
pripravte prsia svoje pod nôž jeho.
*Shylock.* Ó, slávny sudca! múdry, mladý muž!
*Porcia.* Bo účel zákona a smysel jeho

v úplnom súhlase je s pokutou,
ktorúžto úpis kladie povinnou.
*Shylock.* Velice správne: múdry, čestný sudca!
O koľko starší si, než výzor tvoj!
*Porcia.* A preto prsia svoje obnažte.
*Shylock.* I áno, prsia: tak to kladie úpis.
Či není tak, ó, slávny sudca náš?
Najbližšie k srdcu: tak znie doslovne.
*Porcia.* Tak je. Sú vážky nejaké tu, mäso
odvážiť?
*Shylock.* Mám ich pohotove tu.
*Porcia.* Vezmite ranhojiča na svoj účet,
Shylocku, ranu jeho zaviazať!
síc' na smrť vykrvácať mohol by.
*Shylock.* Je to tiež povedané v zápise?
*Porcia.* To není uvedené: čo však na tom?
Je dobre, keď to z lásky učiníte.
*Shylock.* Nemôžem toho najsť; to není v zápise.
*Porcia.* Pristúpte, kupče, máte niečo riecť?
*Antonio.* Len málo: pripravený som a hotový. —
Bassanio, podajte mi ruku: s Bohom buďte!
Nežiaľte, že ma toto pre vás stihlo;
bo osud javí sa v tom láskavejším,
než vo zvyku má: lebo väčšinou
necháva biednych prežiť bohatstvo ich,
by s vpadlým zrakom, čelom svraštelým
hľadeli na vek chudoby; a mňa
z tej biedy zdĺhavého pokánia
vytrhnúť ide. Odporučte ma
ctihodnej svojej žene: recte jej,
jak skončil Antonio; a povedzte,
jak miloval vás. V smrti chváľte ma.
Keď povesť skončená, nech súdi potom,
kedysi Bassanio či nebol milovaným.
Nežiaľte, priateľa že ztratíte,
on nežalie tiež, že dlh platí za vás;
bo zakrojí-li Žid dosť hlboko,
srdečne zaplatím ho okamžite.
*Bassanio.* Oženil som sa s devou, Antonio,
tak drahou mne, jak vlastný život môj;
však život sám, i ženu, celý svet
necením toľko, jako život tvoj:
to všetko dal bych, áno, obetoval,
tomuto diablu, abych zachránil ťa.
*Porcia.* Však žena poďakovala by sa vám,
nech, tu súc, slyší vašu nábidku.
*Graciano.* Mám ženu, ktorú, Boh zná, milujem:
však nedbal by som, aby bola v nebi,
doprosiť jestli mohla by sa moci

na zmenu toho psieho Židáka.

*Nerissa.* Je dobre, že to za jej chrbtom vravíte:
bo žiadosť tá by mohla narušiť
domáci pokoj.

*Shylock* (stranou). Toť sú mi kresťanskí, hľa, manželia!
Mám dcéru: nedbal bych, by mužom jej
bol radšej niekto z rodu Barabáša,
než kresťan! — (K Porcii.) Maríme čas: prosím vás,
prikročte k výroku.

*Porcia.* Funt tohoto
kupcovho mäsa tvojím je: dvor súdny
uznáva to, a zákon dáva ti ho.

*Shylock.* Velice spravedlivý sudca!

*Porcia.* A mäso musíš z prsú vyrezať mu:
to zákon dáva ti, súd priznáva.

*Shylock.* Toť sudca veľmi učený! —
Nu, to je výrok! Poď, a priprav sa.

*Porcia.* Poshovej chvíľu; je tu ešte niečo.
Tu zápis tento nedáva ti však
ni kvapky krvi; znie on výslovne:
funt mäsa. Vezmi teda zápis svoj,
a vezmi svoj funt mäsa: jestli však
prelieješ, režúc ho, len kvapku krvi
kresťanskej, majetok a statky ti
prepadnú, dľa zákona benátskeho,
benátskej obci.

*Graciano.* Ó, sudca spravedlivý! — Žide, slyš:
ó, sudca učený!

*Shylock.* Je zákon to?

*Porcia.* Však uvidíš sám aktu. Poneváč
doliehaš na spravedlnosť, buď istý,
máš spravedlnosť mať, viac, nežli žiadaš.

*Graciano.* Ó, sudca učený! — Slyš, Žide:
toť sudca učený!

*Shylock.* Nuž, tedy prijmem
nábidku jeho: nech mi trojnásobne
zaplatia úpis môj, a kresťana
nechajte pre mňa.

*Bassanio.* Tu sú peniaze.

*Porcia.* Postojte!
Žid má mať celé právo: zvoľna! nenáhlite.
On nemá nič viac mať, len pokutu.

*Graciano.* Ó, Žide! to je sudca spravedlivý,
to sudca učený!

*Porcia.* A preto tedy
prichystaj sa, a mäso vyrež si.
Neprelej krvi! nerež viac, ni menej,
než práve jeden funt: bo jestli viac,
alebo menej vezmeš, nežli rovný funt, —

nech je to toľko len, čo učiní ho
buď ľahším lebo ťažším v podstate,
či rozdielnosti, o dvadsiatu časť
kvintlíčka jediného, áno, nech
o zdanie vláska sa len váha prechýli, —
tak umreš, a tvoj statok štátu prepadne.
*Graciano.* Toť druhý Daniel, Žide! Daniel to.
Včuľ, neverče, ťa držím za bedru.
*Porcia.* Čo etála Žid? ber si pokutu.
*Shylock.* Kapitál vráťte mi, a nechajte ma.
*Bassanio.* Prichystal som ho pre teba: tu je.
*Porcia.* Pred súdom odvrhnul ho verejne:
nuž má mať púhe právo a svoj zápis.
*Graciano.* Toť Daniel, hovorím vám, druhý Daniel!
Vďak, Žide, žes' ma slovu tomu naučil.
*Shylock.* Ni púhy kapitál svoj nemám mať?
*Porcia.* Iného nemáš mať, len pokutu,
a tú si, Žide, s vlastnou škodou ber.
*Shylock.* Nuž, nech mu ho čert zdrave užiť dá!
nebudem ďalej hádať sa.
*Porcia.* Stoj, Žide:
má zákon ešte iný nárok do teba.
V zákonoch benátskych je nariadeno:
keď dokázané je, že cudzinec
nepriamym lebo priamym pokusom
o život mešťanovi ukladal,
má osoba, jejž strojil úklady,
majetku jeho zabrať polovic;
a druhá polovička pripadne
do štátnej pokladnice; život vinníkov
závisí od milosti dožeho len,
oproti všetkým hlasom. Tvrdím však:
že nachádzaš sa v stave predrečenom;
bo zjavné je, jak priebeh ukazuje,
že nepriame i priame ukladal si
o živobytie obžalovaného.
I pritiahol si tedy na seba trest,
ktorýžto výslovne som uviedol.
Nuž, kľakaj, o milosť pros dožeho!
*Graciano.* Pros, aby dovoleno bolo ti
obesiť sa: však poneváč tvoj majetok
prepadol štátu, nezostalo ti
ni povraz za čo kúpiť; preto musíš
byť obesený na útraty štátu.
*Dože.* Bys' videl rozdiel nášho smýšľania,
darúvam život ti, prv než oň prosíš:
však polovica tvojho majetku
náleží Antoniovi; druhá časť
pripadne štátu, ale pokora to
i snížiť môže na peňažnú pokutu.

*Porcia.* Nu, áno, pre štát, nie však pre Antonia.
*Shylock.* Nuž, berte i môj život, berte vše!
ni toho nedarujte: vy môj dom
beriete, jestli pilier vezmete,
na ktorom spočíva; vy beriete
môj život, jestli pozbavíte ma
prostriedkov, ktorými sa živím.
*Porcia.* Antonio, máte jakú milosť preň?
*Graciano.* Len povraz zdarma; nič viac, pre Boha!
*Antonio.* Keď ráči dože, pán môj milostivý,
i celý dvor, mu z polovice majetku
pokutu odpustiť, som spokojný;
v tom páde, keď mi druhú polovičku
dá do užitku, abych odovzdal ju
po jeho smrti tomu mužovi,
čo nedávno mu dcéru ukradol.
Dve kladiem podmienky: by za tú milosť
hneď ostal kresťanom; a po druhé,
list darovací aby vystavil tu
pred súdom, zo všeho, čo zanechá,
pre syna Lorenca a dcéru svoju.
*Dože.* To musí zrobiť; inak odvolám
tú milosť, ktorú som mu práve udelil.
*Porcia.* Si, Žide, spokojný? čo povieš na to?
*Shylock.* Som spokojný.
*Porcia.* Vy, pisár, složte listinu.
*Shylock.* Dovoľte, prosím, bych sa mohol vzdialiť;
zle mi je: písmo za mnou pošlite,
a podpíšem ho.
*Dože.* Nuž, iď: učiň to však.
*Graciano.* Pri krste svojom budeš mať dvoch kmotrov:
nech ja som sudcom, máš ich o desať viac;
tí viedli by ťa pod šibeň, nie k krstelnici.

(Shylock odíde.)

*Dože.* Ste, pane, mojím hosťom na obed.
*Porcia.* Milosti, prosím za odpustenie:
ja musím zpät tej noci do Padui,
a je mi vhod, bych odcestoval hneď.
*Dože.* Je ľúto mi, že nie ste pánom času. —
Antonio, tomu mužovi buď vďačný;
bo myslím, veľmi si mu zaviazaný.

(Odíde Dože, senátori a sprievod.)

*Bassanio.* Prevzácny pane, ja a priateľ môj
múdrosťou vašou zbavení sme dnes
pokuty ťažkej; za čo ochotne
vďačíme sa vám za láskavú námahu
tritisíc dukátmi, jako summou
Židovi náležitou.

*Antonio.* Na vyše,
dlžníkmi ostaneme vašimi
na veky v láske k vám a úslužnosti.
*Porcia.* Spokojnosť najlepšou je odmenou;
ja, osvobodiac vás, som spokojný,
a v tom mám svoju dokonalú mzdu:
snáď nikdy nebol duch môj chtivejším mzdy.
Keď stretneme sa, prosím, znajte ma.
Vše dobré prajem vám, a lúčim sa.
*Bassanio.* Doliehať musím na vás, dobrý pane:
prijmite od nás niečo na pamiatku,
len darom, nie jak poplatok.
A prosím, ráčte svoliť k veciam dvom:
neodmietnite to, a odpusťte mi.
*Porcia.* Vy na mňa doliehate, svolím tedy.
Darujte svoje rukavice mi,
vám k vôli nosiť budem ich; a vezmem
toť, prsteň tento od vás, z lásky k vám.
Čo ťaháte zpät ruku? nechcem nič viac:
a z lásky nesmiete mi odopreť to.
*Bassanio.* Ten prsteň, pane — ach! je maličkosť.
A hanbil bych sa darovať vám ho.
*Porcia.* Iného nechcem nič, len prsteň ten;
a zdá sa mi, včuľ dostal som naň chuť.
*Bassanio.* Mne na ňom záleží viac, než je hoden.
Najdrahší prsteň v Benátkach vám dám,
a vynajdem ho trebárs vyhláškou:
len v tomto jednom, prosím, odpusťte mi.
*Porcia.* Jak vidím, pane, v sľuboch štedrí ste:
naviedli ste ma prosiť prv; teraz,
zdá sa mi, učíte ma, jako treba
žobráka odbiť.
*Bassanio.* Dobrý pane môj,
ten prsteň žena moja dala mi;
navlieknuc mi ho, sľubom zaviazala ma,
že nikdy nepredám ho, nedarujem,
ni neutratím.
*Porcia.* Také výhovorky
sú mnohým dobré, zachrániť si dary.
Keď žena vaša není pochabou,
a zvie, jak prsteň dobre zaslúžil som,
nebude v hneve trvať na veky,
že dali ste ho. Dobre, s Bohom buďte!

(Odíde Porcia a Nerissa.)

*Antonio.* Don Bassanio, ten prsteň dajte mu:
nech jeho zásluha, a moja láska,
vyvážia rozkaz vašej manželky.

*Bassanio.* Iď, Graciano, bež: ešte dohoníš ho.
Daj prsteň mu; a možno-li ti, priveď ho
do domu Antonia. Iď! pospiechaj. (Odíde Graciano.)
My oba teraz poďme tiež ta hneď;
a ráno včasne spolu poletíme
zas do Belmontu. Poďte, Antonio. (Odídu.)

## Výstup druhý.

Tamže. Ulica.

Vystúpia *Porcia* a *Nerissa*, preoblečené jako prv.

*Porcia.* Vyhľadaj Židov dom, a daj mu listinu,
nech podpíše ju. Na noc odídeme,
a dňom prv pred našimi manžely
budeme doma. Táto listina
vítaná bude Lorencovi.

Vystúpi *Graciano.*

*Graciano.* Na šťastie, čacký pane, dostihol som vás:
Bassanio, pán môj, poradiac sa lepšie,
vám prsteň tento posiela; a zve vás
úctive k sebe na obed.
*Porcia.* To nemôž' byť.
Ten prsteň s vrelou vďakou prijímam,
a prosím, recte mu to; prosím tiež,
ukážte mládencovi tomuto
starého Shylocka dom.
*Graciano.* Urobím tak.
*Nerissa.* Rád by som, pane, s vami hovoril.
(K Porcii.) Uvidím, či bych nemohla tiež dostať
manželov prsteň, ktorý zachovať vždy
prísahou musel sa mi zaviazať.
*Porcia.* To pôjde, uisťujem ťa. Tí budú
prisahať tvrde, že ich dali mužom;
my ale budeme ich podvracať
a prisahať tiež. Poďme! pospiechaj:
veď vieš, kde budem čakať.
*Nerissa.* (Ku Gracianovi.) Poďme, pane!
a ukážte mi, prosím, jeho dom.

(Odídu.)

## Piate dejstvo.

### Výstup prvý.

Belmont. Voľné priestranstvo pred domom Porcie.

Vystúpia *Lorenco* a *Jessika.*

*Lorenco.* Mesiačik svieti jasne: v takú noc,
jak táto, jemný vetríček keď stromy
celoval nežne, nedovoliac im,
by hlučne zašumely, v takú noc
Troilus asi na trojanské hradby
vystúpil, vysielajúc dušu svoju
vo vzdychoch k stánom Grékov, kde tú noc
Kressida jeho spala.
*Jessika.* V takú noc
bázlive Thisbe rosou pospiechala;
však uzrúc stien ľva prvej, nežli jeho,
utiekla poľakaná.
*Lorenco.* V takú noc
zastala Dido, v ruke s vrbinou,
na dravom brehu mora, kynúc milencu,
by v Kartago sa vrátil.
*Jessika.* V takú noc
Medea bylín k čarám nasbierala,
by starý Äson zmladnul.
*Lorenco.* V takú noc
Jessika vykradla sa od Žida
boháča, ujdúc s milým darebom
z Benátok do Belmontu.
*Jessika.* V takú noc
prisahal Lorenco jej lásku vrelú,
vernosti sľubmi ukradnúc jej srdce,
z nichž žiaden nebol pravý.
*Lorenco.* V takúže noc
Jessika roztomilá utŕhala,
jak strídža malé, svojmu milencu;
a on jej odpustil.
*Jessika.* Ja bych vás
prenocovala, keby nikto neprišiel:
však slyšte, čujem mužské kročaje.

Vystúpi *Stefano.*

*Lorenco.* Kto prichádza tak spešne v nočnej tíši?
*Stefano.* Váš priateľ.
*Lorenco.* Náš priateľ? jaký priateľ? meno vaše?
*Stefano.* Stefano zovem sa; a zvestujem vám,
že pani moja príde pred svitom
sem do Belmontu: v okolí včuľ chodí,
pri svätých krížoch; kľaká tam a prosí
za šťastné manželstvo.
*Lorenco.* Kto prichádza s ňou?
*Stefano.* Len svätý reholník a devočka jej.
Lež povedzte mi, vrátil sa už pán môj?
*Lorenco.* Nie, ani sme nič o ňom nepočuli. —
Však poďme dnu už, milá Jessika,
slávnostné uvítanie nejaké
pripraviť panej domu tohoto.

Vystúpi *Lancelot.*

*Lancelot.* Hola, hola! haho, ho! hola, hola!
*Lorenco.* Kto volá?

*Lancelot.* Hola! nevideli ste pána Lorenca a pani Lorencovú? Hola, hola!

*Lorenco.* Nehulákaj, človeče: tu.
*Lancelot.* Hola! kde, kde?
*Lorenco.* Tu.

*Lancelot.* Povedzte mu, že prišiel poštár od mojeho pána, a roh jeho plný je dobrých zpráv: môj pán bude tu zavčas rána. (Odíde.)

*Lorenco.* Srdiečko milé, poďme, dnu ich počkáme.
A predsa nie tak: načo nám ísť dnu? —
Stefano, priateľu môj, oznám, prosím ťa,
čeľadi v dome príchod panej vašej;
a doveď sem von vašich muzikantov. (Stefano odíde.)
Jak sladko luny svit spí na tom vŕšku!
Tu sadnime si, a nech hudby zvuk
vludzuje sa v náš sluch: tíš noci luznej
prilieha k zvukom sladkej harmonie.
Jessika, sadni. Hľaď, jak nebies báň
je huste vykladaná krúžky zlata!
A i čo najmenšia z hviezd, ktorú zrieš,
v obehu svojom spieva, jako anjel,
ku chóru jasno-okých cherubínov:
táž' harmonia je v dušiach nesmrteľných;
však dokiaľ hrube uzaviera ich
háv prachu márneho, my neslyšíme ju.

Vystúpia *muzikanti.*

Hej! poďte sem, a zbuďte hymnou Dianu:
najsladším tónom tknite panej svojej sluch,
a hudbou tiahnite ju domov. (Muzika.)
*Jessika.* Mne není veselo, keď slyším sladkú hudbu.
*Lorenco.* Príčina toho: duch tvoj napnutý je.
Bo pozoruj len divé, bujné stádo,
alebo mladých žriebat neskrotený rej:
šialene skáču, hlučia, rehcú hlasne,
čo spôsobom je ostrej krvi ich;
však uslyšia-li náhodou hlas trúby,
alebo zvuky arie tknú snáď sluch ich,
uvidíš, jak sa razom zastavia,
ich divý zrak sa mení v krotký obdiv,
muziky sladkou mocou. Odtiaľ báj tá,
že Orfeus stromy, skaly, rieky oživil;
bo nič tak spurným, tvrdým, drsným není,
by hudbou na čas nezmenilo sa.
Muž, ktorý nemá v sebe muziky,
a nepohne ním súlad sladkých zvukov,
je schopný zrady, úkladov a zboja;
jak tmavá noc, je hnutie ducha jeho,
a myseľ čierna, jako Erebus.
Takému nikdy never. — Slyš včuľ hudbu.

Vystúpia *Porcia* a *Nerissa.*

*Porcia.* Či vidíš svetlo, čo mi v sieni horí?
Jak ďaleko svit vrhá sviečka malá!
tak svieti dobrý skutok v svete zlom.
*Nerissa.* Keď mesiac svietil, sviečky nevideli sme.
*Porcia.* Tak väčšia sláva tlumí menší lesk:
námestník jasne skveje sa, jak kráľ,
kým kráľ sa nesblíži ; a potom jeho lesk
rozplynie sa, jak malý potôčik,
keď vtečie do vôd velikých. Slyš! hudba!
*Nerissa.* To muzikanti z vášho domu sú.
*Porcia.* Nič není dobrým, vidím, bez ohľadu:
včuľ znie to sladšie, zdá sa mi, než vo dne.
*Nerissa.* Ten pôvab dodáva tíš, milosťpani.
*Porcia.* I vrana sladko spieva, jako škovrán,
keď pozor nevenuješ im. Ja myslím,
i slávik, keby vo dne prespevoval,
keď gagoce hus každá, neplatil by
za hudobníka lepšieho, než číž.
Jak mnohá vec len dobou dochádza
hodnoty pravej, dokonalosti!
Však, ticho! luna s Endymionom spí,
i nesmieme ju zbudiť. (Muzika prestane.)

*Lorenco.* To je hlas,
jestliže nemýlim sa naskrz, Porcie.
*Porcia.* On zná ma, jako slepec kukučku,
po špatnom hlase.
*Lorenco.* Drahá pani, vítam vás.
*Porcia.* Za blaho manželov sme prosili,
a prosby naše, dá Boh, prospejú im.
Vrátili sa už?
*Lorenco.* Dosial ešte nie;
však práve prišiel posol pred nimi,
a oznámil ich príchod.
*Porcia.* Nerissa iď:
daj rozkaz služobníctvu, nech sa tvária,
jako by nevedeli, že sme boli
preč z domu; vy tiež, Lorenco i Jessika.

(Hlas trúby.)

*Lorenco.* Váš manžel je tu; slyším trúby hlas:
my nie sme bľaptaví, ó! nebojte sa.
*Porcia.* Noc táto zdá sa chorým svetlom denným;
vyzerá trochu bledšie len: je deň,
jak býva deň, keď slnce skrylo sa.

Vystúpia *Bassanio, Antonio, Graciano* a ich sprievod.

*Bassanio.* My s protinožci mali by sme deň,
keď by ste miesto slnca tiahli nebom vy.
*Porcia.* Nech svetlom ľahkým radšej som, než ľahkou,
bo ľahká žena robí muža ťažkým;
však Bassanio nech nikdy mne tým není:
lež, jako Boh dá! — Muž môj, vítam vás!
*Bassanio.* Ďakujem; avšak môjho priateľa
vítajte: to je muž ten, Antonio,
ktorému nad mieru som zaviazaný.
*Porcia.* Vo všetkom máte mu byť zaviazaní;
bo slyším, veľmi zaviazal sa za vás.
*Antonio.* Nie viac, než hojne odplateno mi.
*Porcia.* Velice ste nám, pane, vítaným:
čo inak treba prejaviť, než slovy,
a preto končím túto zdvorilosť slov.
*Graciano* (k Nerisse). Prisahám u luny, vy krivdíte mi:
dal som ho vskutku pisárovi sudcovmu.
Kiež by on kleštencom bol, jemuž dal som ho,
poneváč, drahá, toľme vás to mrzí.
*Porcia.* Čo? svada už! a z jakej príčiny?
*Graciano.* Pre biedny prsteň, zlatú obrúčku,
čo dala mi; a nápis na nej bol,
podobný plytkým veršom nožikára,
na noži: „Miluj ma a neztrať ma."

*Nerissa.* Nemluvte takto o nápise, cene!
ste prisahali, keď som vám ho dala,
že do smrti ho nosiť budete;
a s vami spolu v hrobe spočinie.
Keď pre mňa nie, však k vôli prísahe,
mal ste ho vážiť si a zachovať.
Sudcovmu pisárovi! Boh môj sudca:
nie! pisár onen, jemuž dal ste ho,
na skráni vlasov nikdy nebude mať.
*Graciano.* Ba bude, jestli v muža vyspeje.
*Nerissa.* I áno, jestli z ženy bude muž.
*Graciano.* Na moju česť, dal som ho mládencovi!
Len chlapec bol to malý, neúhľadný:
nie vyšší, než ty, sudcov pisár je;
žvastavý chlapec: prosil ho jak mzdu,
a ja som nemohol mu odopreť.
*Porcia.* V tom zvinili ste, doprosta vám rečiem,
darujúc ženin prvý dar tak snadne:
vec, s prísahou vám na prst navlečenú,
a prikovanú verne k telu vašemu.
Ja miláčkovi môjmu prsteň dala som,
on prisahal, že nerozlúči sa s ním;
tu stojí: avšak môžem prisahať zaň,
že by ho nedal, s prstu nestrhol,
za všetky sveta poklady. Nuž, veru,
Graciano, tým ste príliš neláskave
príčinu podal žene vašej k hnevu.
Nech stane sa to mne, ja zblazniem sa.
*Bassanio* (stranou). Najradšej odťal bych si ľavú ruku,
a prisahal, že ztratil som ho v obrane.
*Graciano.* Bassanio, pán môj, prsteň daroval
sudcovi, ktorý prosil oň, a vskutku
i zaslúžil ho. Potom pisár jeho,
ten chlapec, ktorý trochu písania mal,
môj vyprosil si: bo jak pán, tak sluha
iného nechceli, len prstene.
*Porcia.* Môj pane, jaký prsteň dal ste mu?
Ja dúfam, nie ten, čo som ja vám dala.
*Bassanio.* Bych trúfal si, lož pridať k poklesku,
odtajil bych; však vidíte môj prst,
že není na ňom prsteňa: je preč.
*Porcia.* Tak srdce vaše vernosti je prázdno.
U nebies! nikdy neľahnem k vám na lože,
kým prsteň neuvidím.
*Nerissa* (ku Gracianovi). Ani ja k vám,
kým neuvidím svojho.
*Bassanio.* Drahá Porcia!
Keby ste znali, komu dal som prsteň,
a znali, k vôli komu dal som prsteň,
a pochopili, za čo dal som prsteň;

jak neochotne k tomu dal som prsteň,
keď nechceli vziať iného, len prsteň:
zmiernili by ste prísnosť nevole svej.

*Porcia.* Keby ste znali moc, čo mal ten prsteň;
jej cenu zpola, čo vám dala prsteň;
a vašu česť, s ňouž sviazaný bol prsteň:
neboli by ste darovali prsteň.
Kde je ten človek nerozumný dosť,
nech zvidí sa vám obhajovať ho
len trochu horlive, by požadoval
neskromne veci, ktorá posvätnou je?
Nerissa učí ma, čo veriť mám:
nech umrem! žena dostala váš prsteň.

*Bassanio.* Nie, na moju česť! na moj' dušu, nie!
Nižiadna žena, ale učenec
zdvorilý, ktorý nechcel prijať mi
tritisíc dukátov; len prsteň prosil.
Však odoprel som: potom odišiel
mrzute preč, on, ktorý zachoval
drahému môjmu priateľovi život.
Čo riecť vám, drahá? Bol som nútený
odoslať za ním ho: bo zdvorilosť
a stud ma k tomu dohnal; moja česť
nemohla toho zniesť, by nevďak ju
tak veľmi pošpinil. Nuž, odpusťte mi:
prisahám na tie sväté svetlá noci!
Nech vy ste tam, ja verím, sami by ste
prosili boli ma, bych prsteň ten
daroval doktorovi záslužnému.

*Porcia.* Nech doktor ten sa u mňa neukáže!
poneváč šperk má, ktorý bol mi milým,
sľúbili ste ho zachovať mne k vôli,
ja budem tiež tak štedrou, jako vy.
Ničoho neodoprem mu, čo mám,
nie telo své, nie posteľ manžela:
bo poznať chcem ho, to viem doista.
Nespite noci mimo dom; a strežte,
jak Argus: keď nie, a mňa samú necháte,
na moju česť! a tá je dosiaľ mojou,
ten doktor bude v mojej posteli spať.

*Nerissa.* A pisár jeho v mojej: preto uvážte,
jak samú na seba ma necháte?

*Graciano.* I dobre: ale keď ho dolapím,
polámem pero toho pisárika.

*Antonio.* Neblahou príčinou tej hádky ja som.

*Porcia.* Netrápte sa: ste predsa milý hosť.

*Bassanio.* Odpusťte, Porcia, nútený môj blud:
pri sluchu týchto mojich priateľov

prisahám, áno, na tvé krásne oči,
v nichž vidím seba. —
*Porcia.* Pozor dajte však!
On v mojich očiach dvojite sa zrie;
bo v každom raz: nuž prisahajte len
na vaše dvojité ja, to už bude
prísaha vierohodná.
*Bassanio.* Slyšte predsa!
Odpusťte mi ten blud, a prisahám
na dušu svoju, že už nikdy viac
nezlomím danej tebe prísahy.
*Antonio.* Raz ručil som už telom k jeho dobru:
bez neho, jemuž váš muž prsteň dal,
ztrateným bolo: ručím znovu však,
a dušu dávam v záväzok, že pán váš
viac nikdy úmyslne viery nezlomí.
*Porcia.* Budete teda jeho rukojmä.
Podajte tento mu; a rieknite mu,
nech zachová ho lepšie, než ten druhý.
*Antonio.* Tu máte prsteň: sľúbte zachovať ho.
*Bassanio.* U nebies! tenže, čo som doktorovi dal.
*Porcia.* Od neho mám ho: pane, premiňte,
za tento prsteň doktor so mnou spal.
*Nerissa.* Premiňte mne tiež, čacký Graciano:
ten neúhľadný chlapec, pisár doktorov,
za cenu tohoto spal so mnou v noci.
*Graciano.* Nu, to je jako naprávanie ciest
v čas letný, keď sú cesty dobré dosť:
čo, máme rohy prv, než zaslúžili sme?
*Porcia.* Tak drsne nemluvte. — Vy divíte sa:
tu list je, prečítajte si ho potom;
z Padui mám ho, od Bellaria je:
v ňom najdete, že Porcia bola doktorom;
Nerissa pisár jej: toť Lorenco
nech svedčí, že sme s vami naraz šly,
a včuľ len vrátily sa; dosiaľ som
do domu nevošla. — Vás, Antonio,
srdečne vítam! a vám prinášam
noviny lepšie, nežli čakáte.
Otvorte tento list: v ňom najdete,
že z vašich galejí tri dorazily
s bohatým tovarom už do prístavu.
Nemyslel by ste, jakou náhodou
list dostal sa mi do rúk.
*Antonio.* Bohu dík!
*Bassanio.* Doktorom boli ste, a neznal som vás?
*Graciano.* Vy pisárom, čo chce mi rohy nasadiť?
*Nerissa.* Však ktorý nemieni to učiniť,
leda by žil, kým v muža vyspeje.

*Bassanio.* Len spite v mojom loži, sladký doktore!
Keď budem preč, vy ležte pri mej žene.
*Antonio.* Vy, pani drahá, život ste mi dali:
tu čítam s istotou, že lode moje
bezpečne došly v prístav.
*Porcia.* Čo vy, Lorenco?
Môj pisár má i pre vás dobrú zvesť.
*Nerissa.* Ba! však mzdy za ňu žiadať nebudem.
Tu odovzdávam vám a Jessike
od Žida bohatého darovací list,
po smrti jeho na všetko, čo zanechá.
*Lorenco.* Vy, krásne panie, mannu sypete
do cesty ľudu hladnému.
*Porcia.* Je ráno hneď,
a vidím, ešte nie ste ukojení
zprávami našimi. Však poďme dnu,
a tam nás na otázky vezmite:
a my vám zodpovieme všetko verne.
*Graciano.* Nuž, budiž tak. A prvá otázka,
na ktorú Nerissa mi pod prísahou
má odpovedať, je: či počká večera,
alebo teraz radšej pôjdeme spať,
ač za dve hodiny už bude svitať.
Keď svitne však, prial bych si noci tmavej,
bych s doktorovým pisárom spal ďalej.
O prsteň Nerissin, kým budem živý,
chcem nadovše byť vždycky starostlivý.

(Odídu.)

## Slovenský divadelný ochotník:

— Sväzok III. **Oklamaní klamári.** Veselohra v 3 dejst. — **Tak je to na tomto svete!** Veselohra v 1 dejstve. — **Kuplety** od Leštinského. Str. 92. Cena 50 hal. III. vyd.

— Sväzok IV. **Dámy a husári.** Veselohra v 3 dejstvách. — **Ženské slzy.** Veselohra v 1 dejstve. Str. 112. Cena 70 hal. II. vydanie.

— Sväzok VI. **Sirota.** Obraz zo života v 4 dejstvách od Mariny Oľgy Horvátovej. Turč.-Sv.-Martinským Slov. Spevokolom odmenený. Str. 54. Cena 50 hal. II. vydanie.

— Sväzok VII. **Strýko.** Veselohra v 3 dejstvách. — **Testiná do domu — spokojnosť z domu.** Veselohra v 1 dejstve. — **Kuplety.** — Str. 100. Cena 60 hal.

— Sväzok VIII. **Strýdža zpod Hája.** Obraz zo života so spevami v 3 dejstvách od Fr. Urbánka. Str. 80. Cena 60 hal. II. vydanie.

— Sväzok IX. **Rozmajrín.** Obraz zo života slovenského so spevami v 4 dejstvách od Fr. Urbánka. Na dramatickom súbehu „Národných Novín" stozlatovou odmenou odmenená práca. Str. 104. Cena 70 hal. II. vydanie.

— Sväzok X. **Spoločenské povinnosti.** Veselohra v 4 dejstvách. — **Prvý obed v manželstve.** Veselohra v 1 dejstve. Str. 110. Cena 70 hal.

— Sväzok XI. **Hrúza, čo sa robí.** Veselohra v 3 dejstvách. — **Chvála Bohu, už je stôl prikrytý.** Veselohra v 1 dejstve. Str. 103. Cena 70 hal.

— Sväzok XII. **Bludár.** Obraz z ľudu slovenského v 3 dejstvách od Fr. Urbánka. Str. 76. Cena 50 hal.

— Sväzok XIII. **Nežné príbuzenstvo.** Veselohra v 3 dejstvách. — **Blázinec v prvom poschodí.** Veselohra v 1 dejstve. Str. 110. Cena 75 halierov.

— Sväzok XIV. **Matka a dcéra.** Činohra v 4 dejstvách. — **Dobrá bolesť — čo dá pojesť.** (Consilium facultatis.) Veselohra v 1 dejstve. Str. 104. Cena 75 hal.

— Sväzok XV. **Ochotnícke divadlo.** Veselohra v 2 dejstvách. — **Lebo nebo — lebo peklo.** Veselohra v 1 dejstve. Str. 77. Cena 70 hal.

— Sväzok XVI. **Zajačkove dcéry.** Obraz zo života v 4 dejstvách. — **Roztržití.** Veselohra v 1 dejstve. Str. 101. Cena 75 hal.

— Sväzok XVII. **Mariša.** Dráma v 5 dejstvách od Al. a V. Mrštíka. Str. 72. Cena 50 halierov.

— Sväzok XVIII. **Radúz a Mahuliena.** Slovenská poviedka v 4 dejstvách od Juliusa Zeyera. Strán 80. Cena 60 hal.

— Sväzok XIX. **Škriatok.** Obraz z ľudu slovenského v 3 dejstvách s premenou a so spevami od Fr. Urbánka. Str. 80. Cena 60 hal.

V ďalšom vydávaní sa pokračuje.

Kníhkupci dostanú zvláštny rabatt.

## Slovenský divadelný ochotník:

— Sväzok XX. **Macocha.** Činohra v 3 dejstvách. — **Medveď námluvčím.** Komédia v 1 dejstve. — **A on nech je tvojím pánom!** Veselohra v 1 dejstve. Strán 108. Cena 75 hal.

— Sväzok XXI. **Pokuta za hriech.** Veselohra v 3 dejstvách. — **O polnoci.** Dramatický žart v 1 dejstve. — **Mam a klam** alebo **Falošné diamanty.** Veselohra v 1 dejstve od Fr. Urbánka. Str. 113. Cena 75 hal.

— Sväzok XXII. **Nový život.** Dráma v 3 dejstvách. Napísal J. Gregor Tajovský. Strán 67. Cena 50 hal.

— Sväzok XXIII. **Môj Petrík.** Obraz zo života v 3 dejst. so spevami. — **Veľké panstvo.** Veselohra v 1 dejstve. Str. 137. Cena K 1·50.

— Sväzok XXIV. **Starý zaľúbenec.** Fraška v 1 dejstve. — **Komedia bez zaľúbenia** alebo: **Oklamaný klamár.** Pletka vo dvoch spletoch. — **Súboj na pivo.** Žart vo dvoch dejstvách. Napísal *G. K. Laskomerský.* — **Klebetnice.** Žartovná spevohra v 1 dejstve od dr. *A. Javůrku.* — **Pacientka.** Veselohra v 1 dejstve od *M. Litomerického.* Str. 80. Cena 70 halierov.

— Sväzok XXV. **Matka.** Obraz zo života v jednom dejstve. Napísal Tajovský. **Medveď.** Žart v jednom dejstve. Napísal A. Čechov. Preložil Tajovský. Str. 48. Cena 50 hal.

— Sväzok XXVI. **Mlynár a jeho dieťa.** Obraz zo života v 5 dejst. — **Fašiangový večierok.** Veselohra v 2 dejst. Str. 92. Cena 70 hal.

— Sväzok XXVII. **Honorár.** Veselohra vo dvoch dejstvách. Napísal *Pavel Socháň.* Str 56. Cena 40 hal.

— Sväzok XXVIII. **Soľ nad zlato.** Slovenská povesť v 6 obrazoch od *V. B. Plumlovskej.* Str. 64. Cena 60 hal.

— Sväzok XXIX. **Mrak a jas.** Fantastická scéna so živým obrazom. — **Odkliatie** alebo **Čaromocný prsteň.** Báj sylvestrovej noci so spevami v jednom dejstve. Napísal Fr. Urbánek. Str. 40. Cena 36 hal.

— Sväzok XXX. **Tatrín.** Fantastická scéna. **Kikimora.** Fantastická scéna v 3 výjavoch. Napísal Fr. Urbánek. Str. 32. Cena 30 hal.

— Sväzok XXXI. **Zakliata kňažna.** Fantastická hra dľa slov. povesti. **Zakliaty mládenec.** Polnočná scéna. Napísal Somolický. Str. 48. Cena 40 hal.

— Sväzok XXXII. **Diablik.** Obraz zo života dedinského v 5 dejstvách od *Kar. Birch-Pfeifferovej.* Poslovenčil *Ján Francisci.* Strán 92. Cena 70 hal.

V ďalšom vydávaní sa pokračuje.

1·60

Cena 80 hal.